

vero ex toto convaluerit, periculose vitæ genus subito mutabit, & inordinate ager. Paulatim ergo debebit, omiffis his legibus, eo tranfire, ut arbitrio fuo vivat. †

5 LIBER QUINTUS.

PRAEFATIO.

10 **D**IXI de his malis corporis, quibus victus ratio maxime sub- 3, 29.
 venit. nunc tranfeundum est ad eam medicinae partem, quae magis medicamentis pugnat. His multum antiqui auctores tribuerunt, & Erasiftratus, & hi qui se *iatrosophos* nomina-
 15 verunt; praecipue tamen † Herophilus, deductique ab illo viri; adeo ut nullum morbi genus sine his curarent. Multaque etiam de facultatibus medicamentorum memoriae prodiderunt, qualia sunt vel Zenonis, vel
 20 Andreae, vel Apollonii, qui Mus cognominatus est. Horum autem usum ex magna parte Asclepiades non sine causa sustulit; & cum omnia fere medicamenta stomachum laedant, malique succi sint, ad ipsius victus
 25 rationem potius omnem curam suam transtulit. Verum, ut illud in plerisque morbis utilius est, sic multa admodum corporibus nostris incidere consuerunt, quae sine medicamentis ad sanitatem pervenire non possunt. Id ante omnia scire convenit,
 30 quod omnes medicinae partes ita connexae sunt, ut ex toto separari non possint: sed ab eo

I. 5. M. F. P. praeposit *Corn. Cel. de Medicina. l. 6. a. M. F. P. abest Praefatio. l. 13. F. ii. l. 29. F. M. P. illud. l. 30. M. F. P. innexae.*

x Scribon. Larg. c. 68.

Q

eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Ergo ut illa, quae victu curat, aliquando medicamentum adhibet; sic illa, quae praecipue medicamentis pugnat, adhibere etiam rationem victus debet; quae multum admodum in omnibus malis corporis proficit. Sed cum omnia medicamenta proprias facultates habeant, ac saepe simplicia opitulentur, saepe mista; non alienum videtur ante proponere & nomina, & vires, & misturas eorum: quo minor ipsam curationem exsequentibus mora fit.

CAP. I.

De simplicibus facultatibus quarumcunque rerum, ex quibus medicamenta sunt:

& primo de his, quae Sanguinem suppressunt.

SANGUINEM suppressunt, atramentum sutorium, quod Graeci χαλκαιοον appellant, chalcitis, acacia, & ex aqua lycium, thus, aloë, gummi, plumbum combustum, potum, herba sanguinalis, creta vel cimolia vel figularis, misy, frigida aqua, vinum, acetum, alumen, melinum, squama & ferri & aeris; atque hujus quoque duae species sunt, alia tantum aeris, alia rubri aeris.

CAP. II.

Quae vulnus glutinent.

GLUTINANT vulnus, myrrha, thus, gummi, praecipueque acanthinum, psyllium, tragacantha, cardamomum; bul-

l. 3. M. F. P. & l. 11. M. F. P. ipsius. l. cad. M. F. P. curationis. l. 15. M. F. P. sunt. l. 25. Et utriusque ferri legendum dicit Rubcus, p. 193. l. 29. M. F. glutinant.

bulbi, lini semen, nasturtium, ovi album, gluten, ichthyocolla, vitis alba, contusae cum testis suis cochleae, mel coctum, spongia vel ex aqua frigida, vel ex 293, 20.
 5 vino, vel ex aceto expressa: ex iisdem lana succida, si levis plaga est; etiam ¹ aranea.

Reprimunt, alumen & scissile, quod ²¹⁵⁰ vocatur, & liquidum, melinum, auripigmentum, aerugo, chalcitis, atramentum
 10 futorium.

C A P. III.

Quae concoquant, & moveant pus.

CONCOQUUNT & movent pus, nardum, myrrha, costus, balsamum, galbanum, propolis, styrax, thuris & fuligo
 15 & cortex, bitumen, pix, sulphur, resina, sebum, adeps, oleum.

C A P. IV.

Quae aperiant vulnera. 2

VULNERA aperiant tanquam ora in corporibus, quod ^{ἀναστικόν} Graece dicitur, cinnamomum, balsamum, panaces, juncus quadratus, pulegium, flos albae violae, bdellium, galbanum, resina
 25 terebinthina & pinea, propolis, oleum vetus, piper, pyrethrum, chamaepitys, uva taminia, sulphur, alumen, rutae semen.

C A P. V.

Quae purgent.

PURGANT, aerugo, auripigmentum, quod ^{ἀρσενικόν} a Graecis nominatur (huic autem

¹ l. 7. M. F. P. om. reprimunt. l. 12. M. F. concoquant. l. ead. M. F. movent. l. 19. M. F. aperiant. l. 21. M. F. P. ἀνάστικα. l. 26. F. chamaepitis. l. 29. M. F. purgant.

¹ Petron. Sat. c. 58. ² Oribas. Synopsis. II. 41. 47.

tem & sandarachae in omnia eadem vis; sed validius est) squama aeris, pumex, iris, balsamum, styrax, thus, thuris cortex, refina, & pinea, & terebinthina liquida, oenanthe, lacerti sterces, sanguis columbae, & palumbi, & hirundinis, ammoniacum, bdellium (quod in omnia idem, quod ammoniacum, potest; sed hoc valentius est) abrotonum, ficus arida, coccum gnidium, scobis eboris, omphacium, radícula, coagulum, sed maxime leporinum (cui eadem, quae caeteris coagulis, facultas, sed utique validior est) fel taurinum, vitellus crudus, cornu cervinum, gluten, mel crudum, misy, chalcitis, crocum, uva taminia, spuma argenti, galla, squama aeris, lapis haematites, minium, costum, sulphur, pix cruda, sebum, adeps, oleum, ruta, porrum, lentícula, ervum.

C A P. VI.

20

Quae rodant.

RODUNT, alumen liquidum, sed magis rotundum, aerugo, chalcitis, misy, squama aeris; sed magis rubri, aes combustum, sandaracha, minium sinopicum, casia, balsamum, myrrha, thuris cortex, galbanum, refina, terebinthina liquida, piper utrumque, sed rotundum magis, cardamomum, auripigmentum, calx, nitrum, & spuma ejus, apii semen, narcissi radix, omphacium, alcyonium, oleum ex amaribus nucibus, allium, mel crudum, vinum, lentiscus, squama ferri, fel taurinum, scamonea,

l. 2. M. F. P. validior. l. 4. F. oenanche. l. 8. M. F. P. om. hoc. l. 12. F. M. P. abique. l. 13. M. F. P. om. taurinum. Post gluten inserunt taurinum M. P. l. 14. M. F. mistyos. P. mistyos. l. 15. M. F. taminia. l. ead. M. P. abrotonum. l. 21. F. rodunt. l. 26. M. F. P. galla. l. 27. M. P. humida. l. 31. M. P. omphacum.

x Casaubonus ad Capitolum in Verum, pag. 436.

monea, uva taminia, cinnamomum, styrax, ruthae semen, resina, narcissi semen, sal, nuges amarae, ut oleum earum, atramentum futorium, chryfocolla, concharum cinis.

5 C A P. VII.

Quae exedant corpus.

EXEDUNT corpus, acaciae succus, hebenus, aerugo, squama aeris, chryfocolla, cinis Cyprius, nitrum, cadmia, spuma argenti, hypocistis, diphryges, sal, auripigmentum, sulphur, eruca, sandaracha, salamandra, alcyonium, aeris flos, chalcitis, atramentum futorium, ochra, calx, acetum, galla, alumen, lac caprifici, vel lactucae
15 marinae, quae *τιδύρα* a Graecis nominatur, fel, thuris fuligo, spodium, lenticula, mel, oleae folia, marrubium, lapis haematites, & Phrygius, & Afius, & scissilis, misy, vinum, acetum.

20 C A P. VIII.

Quae adurant. 2

ADURUNT, auripigmentum, atramentum futorium, chalcitis, misy, aerugo, calx, charta combusta, sal, squama aeris, fex combusta, myrrha, stercus & lacerti, & columbae, & palumbi, & hirundinis, piper, coccum gnidium, allium, diphryges, lac utrumque (quod proximo capite supra comprehensum est) veratrum &
30 album & nigrum, cantharides, corallium, pyrethrum, thus, salamandra, eruca, sandaracha, uva taminia, chryfocolla, ochra, alu-

l. 1. M. F. timinia. l. 2. M. F. P. cicuta. l. cad. M. F. P. fel. l. 3. M. F. P. oleumque. l. 4. M. P. veratrum. l. 6. M. F. exedunt. l. 11. M. F. P. cicuta. l. 16. F. M. P. nominatur, alcyonium fel. l. 18. M. F. Tafus. l. 27. M. F. adurant. l. 32. M. F. timinia.

2 Ilin. H.N. XXXVI. 19. 2 Oribaf. Synopf. II. 48.

alumen scissile, ovillum stercus, oenanthe.

CAP. IX.

Quae crustas ulceribus inducant.

EADEM fere crustas ulceribus tanquam igne adustis inducunt, sed praecipue 5
chalcitis, utique si cocta est, flos aeris, aerugo, auripigmentum, misy, & id quoque magis coctum.

CAP. X.

Quae crustas ulceribus resolvant.

10

CRUSTAS vero has resolvit, farina triticea cum ruta, vel porro, aut lenticula, cui mellis aliquid adjectum est.

CAP. XI.

Quae discutiant ea, quae in aliqua parte corporis coierunt.

15

AD discutienda vero ea, quae in corporis parte aliqua coierunt, maxime possunt, abrotonum, helenium, amaracus, alba viola, mel, lili- 20
um, fanfucus, cyperus, lac, fertula campana, serpyllum, cupressus, cedrus, iris, viola purpurea, narcissus, rosa, crocum, prasium, juncus quadratus, nardum, cinnamomum, casia, ammoniacum, cera, resina, uva 25
taminia, spuma argenti, styrax, ficus arida, tragoriganus, lini & narcissi semen, bitumen, † sordes ex gymnasio, pyrites lapis, aut molaris, crudus vitellus, amarae nuces, sulphur. 30

l. 3. M. F. inducunt. l. 10. M. quo. l. ead. M. F. resolvunt. l. 18. F. coierunt. l. 21. M. F. P. cyprius. l. 23. M. F. P. passum. l. 25. M. F. timinia.

C A P. XII.

Quae evocent, & educant

EVOCAT & educit, ladanum, alumen rotundum, hebenus, lini semen, omphacium, fel, chalcitis, bdellium, resina terebinthina & pinea, propolis, ficus arida decocta, stercus columbae, pumex, farina lolii, grossi in aqua cocti, elaterium, lauri baccae, nitrum, sal.

10 C A P. XIII.

Quae exasperata laevant.

LAEVANT id, quod exasperatum est, spodium, hebenus, gummi, ovi album, lac, tragacanthum.

15 C A P. XIV.

Quae carnem nutriant, & ulcus impleant.

CARNEM alunt, & ulcus implent, resina pinea, ochra Attice, mel, asteriace, cera, butyrum. 255, 27.

20 C A P. XV.

Quae molliant.

MOLLIUNT, aes combustum, terra Eretria, nitrum, papaveris lachryma, ammoniacum, bdellium, cera, fevum, adeps, oleum, ficus arida, sesamum, fertula Campana, narcissi & radix & semen, rosae folia, coagulum, vitellus crudus, amarae nuces, medulla omnis, stimmi, pix, cochlea cocta, cicutae semen, plumbi recrementum, *σκαρίαν μολύβδου* Graeci vocant, 267, 17.

l. 2. M. F. evocant. l. ead. M. F. educunt. l. 12. F. M. P. laevant. l. 16. M. F. nutriunt. l. ead. M. F. implent. l. 17. M. F. P. alit. l. ead. M. F. P. implet. l. 18. M. F. Atticae, vel, asteriace. l. 21. M. F. molliant. l. 28. M. F. stebis. P. sibi. l. 29. M. F. P. recrementum.

1 Gorraeus Defin. Medic. V. ὄχησ.

Q 4

cant, panaces, cardamomum, galbanum, resina, uva taminia, styrax, iris, balsamum, fordes ex gymnasio, sulphur, butyrum, ruta.

C A P. XIV.

Quae cutem purgent. 5

CUTEM purgat mel, sed magis, si est cum galla, vel ervo, vel lenticula, vel marrubio, vel iride, vel ruta, vel nitro, vel aerugine.

C A P. XVII. 10

De misturis simplicium rerum; & de ratione ponderum.

EXPOSITIS simplicibus facultatibus, dicendum est, quemadmodum miscantur, quaeque ex his fiant. Miscentur 15 autem varie, neque hujus ullus modus est, cum ex similibus alia demantur, alia adjiciantur; iisdemque servatis, ponderum ratio mutetur. Itaque, cum facultatum materia non ita multiplex sit, innumerabilia 20 misturarum genera sunt; quae comprehendendi si possent, tamen esset supervacuum. Nam & iidem effectus intra paucas compositiones sunt, & mutare eas cuilibet, cognitis facultatibus, facile est. Itaque contentus his ero, quas accepi velut nobilissimas. In hoc autem volumine eas explicabo, quae vel desiderari in prioribus potuerunt; vel ad eas curationes pertinent, 25 quas protinus hic comprehendam sic, ut tamen, quae magis communia sunt, simul jungam. Si qua singulis, vel etiam paucis commo- 30

l. 1. M. F. panacis. l. 2. M. F. taminia. l. 5. M. F. purgant. l. 6. M. item. l. 12. M. F. P. addunt & quid malagma & emplastrum & pastillus inter se differant. l. 15. M. F. P. om. que. l. 17. M. F. P. parvis. l. cad. M. P. paucis accommodata.

modata sunt, in ipsorum locum differam.

Sed & ante sciri volo, † in uncia pondus denariorum septem esse. Unius deinde denarii pondus dividi a me in sex partes, id est sextantes, ¹ ut idem in sextante denarii habeam, quod Graeci habent in eo, quem *εβολον* ² appellant. Is ad nostra pondera ³ relatus paulo plus dimidio scrupulo facit.

2. Quid ⁴ Malagma, & Emplastrum, & Pastillus inter se differant.

Malagmata vero, atque emplastra, pastillique, quos *τροχισκους* Graeci vocant, cum plurima eadem habeant; differunt eo, quod malagmata maxime ex floribus eorumque etiam surculis, emplastra pastillique magis ex quibusdam metallicis fiunt. Deinde malagmata contusa abunde mollescunt: nam super integram cutem injiciuntur: laboriose vero conteruntur ea, ex quibus emplastra pastillique fiunt; ne laedant vulnera, cum imposita sunt. Inter emplastrum autem & pastillum hoc interest, quod emplastrum utique liquati aliquid accipit: in pastillo tantum arida medicamenta aliquo humore junguntur. Tum emplastrum hoc modo fit. Arida medicamenta per se teruntur: deinde mistis his instillatur aut acetum, aut si quis alius non pinguis humor accessurus est; & ea rursus ex eo teruntur. Ea vero, quae liquari possunt, ad ignem simul liquantur; & si quid olei misceri debet, tum infunditur. Interdum etiam aridum aliquod ex oleo prius coquitur. Ubi facta sunt, quae separatim fieri debuerunt, in

in

1. 2. M. F. P. antea. l. 5. M. F. P. sexuncias. l. ead. M. F. P. sexuncia. l. 7. M. F. P. id. l. 7. M. F. P. relatum. l. 9. M. F. P. ignorant Quid malagma, & emplastrum, & pastillus inter se differant. l. 14. M. F. odoribus.

1 Rhod. de Ponderib. p. 24. 2 Rhod. de Ponderib. p. 27. 3 Rhod. de Ponder. p. 24. 4 Reines. Variar. Lect. II. §. 189.

in unum omnia miscentur. At pastilli haec ratio est. Arida medicamenta contrita humore non pingui, ut vino vel aceto, coguntur, & rursus coacta, inarescunt: atque, ubi utendum est, ejusdem generis humore diluuntur. Tum emplastrum imponitur, pastillus illinitur, aut alicui molliori, † aut cerato miscetur.

C A P. XVIII.

De Malagmatis. †

1. Malagma adversus calidas podagras.

HIS cognitis, primum malagmata subjiciam; quae fere non sunt refrigerandi; sed calefaciendi causa reperta. Est tamen, quod refrigerare potest; ad calidas podagras aptum. Habet gallae & immaturae & alterius, coriandri seminis, cicutae, lachrymae aridae, gummi, singulorum plenum acetabulum, cerati cloti, quod *πυλωμίον* Graeci vocant, selibram. Reliqua fere calefaciunt. Sed quaedam digerunt materiam, quaedam extrahunt, quae *επισπαστικά* vocantur: pleraque certis partibus membrorum accommodata sunt.

2. Malagma ad materiam extrahendam.

SI materia extrahenda est, ut in hydro-pico, in lateris dolore, in incipiente abscessu, in suppuratione quoque mediocri, aptum est id, quod habet resinae aridae, nitri, ammoniaci, galbani, singulorum p.*. cerae p.*. Aut in quo haec sunt: aeruginis raseae, thuris, singulorum p. 11.*. ammoniaci

l. 3. M. F. P. aut. l. ead. M. F. coquantur. l. 4. M. F. P. P. cocta. l. 11. M. F. P. adversum. l. 15. M. F. P. possit. l. 23. M. F. P. certis magis partibus. l. 31. M. F. pondo. l. ead. M. F. cerae pondo.

† Aegineta VII. 18. Oribaf. Synopf. III.

moniaci falis p. vi. * squamae aeris, cerae, singulorum p. viii. * resinae aridae. p. xii. *. aceti cyathus. Idem praestat cumini farina cum struthio, & melle p. ii. *.

3. *Malagma ad jecur dolens.*

Si jecur dolet, id in quo est balsami la-
chrymae p. xii. *. costi, cinnamomi, cassiae,
corticis, myrrhae, croci, junci rotundi. bal-
fami seminis, iridis illyricae, cardamomi, a-
10 momi, nardi, singulorum. p. xvi. *. Qui-
bus adjicitur nardinum unguentum, do-
nec cerati crassitudo fit. Et hujus quidem
recentis usus est: si vero servandum est, re-
15 sinae terebinthinae p. xvi. *. cerae p. x. *. ex
vino leni contunduntur, & cum eo miscen-
tur.

4. *Malagma ad lienem.*

At, si lienis torquet, glandis, quam *μυγ- 216, 15.*
ελάσιον Graeci vocant, cortex & nitrum pa-
20 ribus portionibus contunduntur, resper-
gunturque aceto quam acerrimo: ubi cerati
crassitudinem habet, lintheo, ante in aqua
frigida madefacto, inlinitur, & sic imponi-
nitur, supraque farina ordeacea injicitur:
25 sed manere ibi non amplius sex horis debet,
ne lienem consumat: satiusque est id bis, aut
ter fieri.

5. *Malagma commune pluribus.*

Commune autem & jocinori, & lieni, &
30 abscessibus, & strumae, parotidibus, arti-
culis, calcibus quoque suppurantibus, aut
aliter dolentibus, etiam concoctioni ven-
tris, Lyfias composuit ex his: opopanacis,
galbani, resinae, singulorum p. ii. *. am-
monia-

l. 7. M. P. cassiae. l. 11. M. F. nardium. l. 15. M. F.
P. ignorant & cum eo miscentur. l. 18. M. F. P. om.
μυγσαλίσιον. l. 22. M. F. P. antea. l. 23. M. P. illinitur.
l. 28. M. F. P. om. malagma commune pluribus. l. 29.
M. F. P. communem. l. 33. M. F. P. *κυσσι*. l. cad. M.
F. P. opopanacis, styracis galbani.

moniaci, bdellii, cerae, fevi taurini, iridis aridae p. 1111.*. cachryos acetabulo, piperis granis¹ quadraginta. quae contrita irino unguento temperantur.

6. *Malagma ad laterum dolorem.*

Ad laterum autem dolores compositio est² Apollophanis: in qua sunt resinae terebinthinae, thuris fuliginis, singulorum p. iv.*. bdellii, ammoniaci, iridis: fevi aut vitulini, aut caprini a renibus, visci, singulorum p. iv.*. Haec autem omnem dolorem levat, dura emollit, mediocriter calefacit.

7. *Ad idem Andreae.*

Ad idem valet Andreae quoque malagma, quod etiam resolvit, humorem educit, pus maturat, ubi id maturum est, cutem rumpit, & ad cicatricem perducit. Prodest impositum minutis majoribusque abscessibus: item articulis, & coxis, & pedibus dolentibus: item, si quid in corpore collisum est, reficit: praecordia quoque dura & inflata emollit: ossa extrahit: ad omnia denique valet, quae adjuvare calor potest. Id habet cerae p. xi.*. visci, fycamini, quam alias fycomororum vocant, lachrymae, singulorum p. i.*. piperis & rotundi, & longi, ammoniaci thymiamatis, bdellii, iridis Illyricae, cardamomi, xylobalsami, thuris masculi, myrrhae, resinae aridae, singulorum p. x.*. pyrethri, cocci gnidii, spumae nitri, salis ammoniaci, radicis aristolochiae Creticae, cucumeris agrestis radicis, resinae terebinthinae liquidae, singulorum

1. 2. M. F. P. cachryos. l. 5. M. F. P. dolores. l. 9. M. F. P. om. aut. l. 10. M. F. P. ficci. l. 11. M. F. P. eadem. l. 12. F. P. levant. l. ead. M. F. P. emolliunt. l. ead. M. F. P. faciunt. l. 13. M. F. P. om. Ad idem Andreae. l. 14. M. F. P. latus. l. ead. M. F. P. malagma, est quod. l. 19. M. F. P. articulis, ideoque &. l. 24. M. F. om. *. l. 26. M. F. P. XI. l. 31. M. P. aristolochiae Creticae radicis. l. 32. M. F. P. radicis ex cucumere agresti resinae.

1 Rhod. de Pond. p. 26. 2 Orib. Syn. III. C. Aur. A. M. II. 24. dicitur Polyarchion Marc. de M. c. xx. Æg. VII. 18.

lorum p. xx.*. quibus adjicitur unguenti irini, quantum satis est ad ea mollienda, atque cogenda.

8. *Malagmata ad resolvenda, quae adstricta sunt; & mollienda, quae dura sunt; & digerenda, quae coeunt.*

Præcipuum vero est ad resolvenda, quae adstricta sunt, mollienda, quae dura sunt, digerenda, quae coeunt, id, quod ad Polyarchum auctorem refertur. Habet junci quadrati, cardamomi, thuris fuliginis, amomi, cerae, resinae liquidæ, pares portiones.

9. *Aliud malagma ad eadem.*

15 Aliud ad eadem Nilei: crocomagmatis, quod quasi recrementum ejus est, p. iv.*. ammoniaci thymiamatis, cerae, singulorum p. xxx.*. ex quibus duo priora ex aceto teruntur, cera cum rosa liquatur, & tum
20 omnia junguntur.

10. *Malagma Moschi ad molliendum.*

Proprie etiam dura mollit id, quod Moschi esse dicitur. Habet galbani unciam, thuris fuliginis p. iii.*. cerae, ammoniaci
25 thymiamatis trientes ¹, picis aridæ p. ii.*. aceti heminas tres.

11. *Malagma Medii ad digerenda, quae coeunt.*

Fertur etiam ad digerenda, quae coeunt, † sub auctore Medo: quod habet cerae p. iii.
30 *. panacis p. *. semis, squamæ aeris, aluminis rotundi, item scissilis, singulorum p. i.*. plumbi combusti p. i.*. & semis.

12. *Malagma Panthemii ad eadem.*

Ad eadem Panthemus utebatur, calcis.
p.*.

l. 15. M. croci malagmatis. P. crocimagnatis. l. 17. F. om. thymiamatis. l. 18. M. F. P. XX. l. 24. M. F. 2. l. 25. M. F. om. *. P. 111. *. l. 29. M. F. 2. l. 30. M. F. om. *. l. 31. M. F. om. *. l. 32. M. F. om. *.

¹ Rhodius de Ponderib. p. 12.

p. *. semis, sinapis contriti, item foeni graeci, alumini, singulorum p. i. *. fevi bibuli p. ii. *. & semis.

13. *Malagma ad strumas.*

Ad strumam multa malagmata invenio. 5
Credo autem, quo pejus id malum est, minusque facile discutitur, eo plura esse tentata; quae in personis varie responderunt. Andreas auctor est, ut haec misceantur: urticae feminis p. i. *. piperis rotundi, 10
bdellii, galbani, ammoniaci thymiamatis, resinae aridae, singulorum p. iv. *. resinae liquidae, cerae, pyrethri, piperis longi: lactucae marinae feminis, sulphuris ignem non experti, quod *ἄπυρον* vocatur, pares 15
portiones.

14. *Aliud Miconis ad idem.*

Hoc autem Miconis est: fecis aridae, acetii, spumae nitri, salis ammoniaci, sinapis, cardamomi, radice cucumeris sylvestris, resinae, singulorum p. iv. *. Quae ex leni vino contunduntur. 20

15. *Aliud Malagma ad idem valens.*

Expeditius ad idem fit, quod habet visci, felini stercoreis, resinae, sulphuris ignem non experti pares portiones. Et in quo est sulphuris p. i. *. lapidis, quem pyriten vocant, p. iv. *. cumini & acetabulum. Item in quo est lapidis ejusdem pars una, sulphuris duae partes, resinae terebinthinae partes tres. 30

16. *Malagma ad strumam, & phymata.*

Arabis autem cujusdam est ad strumam, & orientia tubercula, quae *Φύματα* vocantur, quod haec digerit. Habet myrrhae, salis ammonia-

l. 1. M. F. om. *. l. 2. M. F. om. *. l. 3. M. F. P. om. 11. *. l. 15. M. F. P. om. pares portiones. l. 20. M. F. P. radice ex cucumere sylvestri. l. 21. M. F. P. v. 111. l. 23. M. om. ad idem. l. 25. M. F. semeni.

1 Plin. H. N. XX. 23. *Michronis*, ubi alii *Mycconis*, meminit. 2 I. Rhodius de Ponderib. p. 34.

moniacy, thuris, resinae & liquidae & aridae, crocomagmatis, cerae, singulorum p. i. *. lapidis ejus, quem περιπην vocant, p. iv. *. quibus quidam adjiciunt sulphuris p. ii. *.

5 17. Malagma ad strumam, & tubera, &
καρκινώδη.

Est etiam proficiens in struma; & in his tuberosis, quae difficulter concoquuntur; & in his, quae καρκινώδη vocantur, quod ex
10 his constat: sulphuris p. ii. *. nitri p. iv. *. myrrhae p. vi. *. fuliginis thuris p. *. semis, salis ammoniaci p. iii. *. cerae p. i. *.

18. Malagma Protarchi ad parotidas, & favum, & mala ulcera.

15 Protarchus autem ad παρωτίδας atque tubercula, quae μελικηρίδες, id est favi, vel φύματα nominantur, item mala ulcera, pumicis, resinae pineae liquidae, thuris fuliginis, spumae nitri, iridis, singulorum p.
20 viii. *. cum cerae p. ix. *. miscebat, hisque olei cyathum & dimidium adjiciebat.

19. Malagma adversus panum, & phymata.

At adversus panum, tum primum orientem quod φύζελον Graeci vocant, & omne tuberculum, quod φύμα nominatur, miscetur ochra, quae Attice nominatur, cum
25 duabus partibus similiae, hisque, dum contunduntur, subinde mel instillatur, donec malagmatis crassitudo sit.
30

247, 23.

20. Malagma adversus phymata.

Discutit etiam omne tuberculum, quod φύμα vocatur, id, quod habet calcis, spumae nitri, piperis rotundi, singulorum p. i. *.

l. 2. M. F. crocimagmatis. l. 4. M. F. om. *. l. 6. M. P. καρκινώδης. l. 12. M. F. 2. l. ead. M. F. om. *. l. 15. M. F. P. eaque. l. 16. M. F. P. μελικηρώδης. l. 25. M. F. φύζελον. l. 28. M; F. P. om. dum. l. 29. M. F. P. contunditur.

I. *. galbani p. II. *. falis p. IV. *. quae excipiuntur cerato ex rosa facto.

21. *Malagma ad supprimendum omne, quod abscedit.*

Supprimit quoque omne, quod abscedit, 5
id, in quo est galbani, fabae fressae, singulorum p. I. *. myrrhae, thuris, corticis ex radice capparidis, singulorum p. IV. *. Satisque omnia abscedentia digerit murex combustus, & bene contritus, aceto subinde ad- 10
jecto.

22. *Malagma ad sanguinem supprimendum.*

At, si plus satis sanguis subit, recte imponitur, quod adversus phymata quoque potest. Constat ex his: bdellii, styracis, 15
ammoniacy, galbani, resinae & aridae & liquidae pineae: item ex lentisci, thuris, iridis, singulorum p. II. *.

23. *Malagma ad carcinomata & phymata lenienda.*

Carcinomata vero & phymata commode his leniuntur: galbani, visci, ammoniaci, resinae terebinthinae singulorum p. I. *. fevi taurini p. *. semis, fecis combustae quam maxima portione, dum id siccius non 25
faciat, quam esse malagma oportet.

24. *Malagma ad faciem contusam ejusque livorem.*

Quod si facie contusa livor suberuentus est, haec compositio nocte & die imposita 30
tollit. Aristolochiae, thapsiae, singulorum p. II. *. bdellii, styracis, ammoniaci thymiamatis, galbani, resinae aridae, & ex lentisco liquidae, thuris masculi, iridis Illyricae, cerae, singulorum p. IV. *. Eidem faba quoque imposita proficit.

25.

*l. 4. M. F. P. que. l. 6. M. F. ex radice capparidis, eoincis. l. 12. M. F. P. supprimendum & phymata. l. 13. M. F. P. om. plus. l. 19. M. F. P. carcinodas. l. 21. M. F. P. carcinodae. l. 23. M. F. P. in singulis. l. ead. M. F. om. *. l. 27. M. F. P. ad livorem faciei contusae.*

25. *Malagmata ἀνασπρωπτικά ad aperiendum.*

Sunt etiam quaedam malagmata, quae ἀνασπρωπτικά Graeci vocant, quoniam aperiendi vim habent. Quale est, quod ex his 5 constat: piperis longi, spumae nitri, singulorum p. II. *. erysimi p. IV. *. quae cum melle miscentur. Idoneaque etiam strumae aperiendae sunt. Ejus generis, vehementiusque ex his est, quod habet calcis p. IV. *. 10 piperis grana sex, nitri, cerae, singulorum 282. p. X. *. mellis p. III. *. olei heminam.

26. *Miconis Malagma, ad resolvendum aperiendumque ac purgandum.*

Miconis quoque est, quod resolvit, aperi- 15 rit, purgat. Habet alcyonium, sulphur, nitrum, pumicem, pari pondere; quibus tantum picis, & cerae adjicitur, ut fiat cerati crassitudo.

27. *Malagma ad ossa & nervos.*

20 Ad ossa autem Aristogenis, fit ex his: sulphuris p. I. *. resinae terebinthinae, nitri spumae, & ex scilla partis interioris, plumbi eloti, singulorum p. II. *. thuris fuliginis p. VIII. *. ficus aridae quam pinguissimae, 25 sevi taurini, singulorum p. VIII. *. cerae p. XII. *. iridis Macedonicae p. VI. *. sesami fricti acetabulum. maximeque nervis & articulis malagma hoc convenit.

28. *Malagma Euthylei ad articulos, & ad omnem dolorem.*

30 Euthylei quod est, & ad articulos, & ad omnem dolorem, & ad vesicae, & ad recenti cicatrice contractos articulos, quas ἀγκύλας Graeci nominant, conveniens, habet fu-
ligi-

l. 1. M. F. P. *stomachica*. l. 3. M. F. P. *stomachica*. l. 9. M. P. *est*, id quod. l. 11. M. F. 2. l. 12. M. *Niconis*. l. 14. M. *Niconis*. l. 16. M. F. P. *paribus portionibus*. l. 26. M. F. P. x1. l. *ead.* M. *Macedonia*. l. 28. M. F. P. *om. hoc*. l. 31. M. F. P. *igitur Euthylei*. l. *ead.* M. F. Pom. *quod*. l. 34. M. F. P. *om. conveniens*. l. *ead.* M. F. P. *conveniens quod habet*.

lignis thuris acetabulum, resinae tantundem, galbani sine surculis fescunciam, ammoniaci, bdellii, singulorum p. *. ceræ p. *. semis. Aliud item fit, quod habet iridis, ammoniaci, galbani, nitri, singulorum p. xiv. *. resinae liquidæ p. vi. *. ceræ p. xvi. *.

29. *Malagma Sofagoræ ad dolores articulorum.*

Ad dolores articulorum Sofagoræ: plumbi combusti, papaveris lachrymæ, corticis hyoscyami, styracis, peucedani, sevi, resinae, ceræ par pondus. 10

30. *Chryssippi Malagma, ad idem valens.*

Est & Chryssippi: resinae liquidæ, sandarachæ, piperis, singulorum p. xii. *. quibus ceræ paululum adjicitur. 15

31. *Ctesiphontis Malagma ad idem valens, & ad parotidas, & phymata, & strumam.*

Ctesiphontis: ceræ Creticæ, resinae tebinthinae, nitri quam ruberrimi, singulorum p. *. semis, olei cyathi tres. Sed id nitrum ante per triduum, instillata aqua, teritur, & cum sextario ejus incoquitur, donec omnis humor consumatur. Prodest vero ea compositio etiam ad parotidas, phymata, strumam, omnemque coitum humoris emolliendum. 25

32. *Malagma ad articulos.*

Ad articulos, hîci quoque aridæ partem nepetæ mistam; vel uvam taminiam sine feminibus cum pulegio recte aliquis imponit. 30

33. *Malagma Aristonis, adversus podagras & recentia phymata, & omnes dolores.*

Eadem podagrae praesidio sunt. Sed ad eam

*l. 3. M. F. 2. P. 111x. l. ead. M. F. om. *. l. 12. M. F. P. pares portiones. l. 14. M. F. P. om. est & l. 16. M. P. paulum. l. 17. M. Ctesiphontis. l. 19. M. Ctesiphontis. l. 21. M. F. om. *. l. 24. M. P. potest. l. 29. M. F. P. aridi. l. 30. M. F. taminiam. l. 34. M. F. praesidia.*

eam fit Aristonis quoque, quod habet nardi, cinnamomi, cassiae, chamaeleontis, junci rotundi, singulorum p. VIII. *. fevi caprini ex irino liquati p. xx. *. Iridis p. I. *.

5 * quae in aceto quam acerrimo jacere per xx. dies debet. Idem autem etiam recentia phymata doloresque omnes discutit.

34. *Theoxeni Malagma ad pedum dolores.*

10 At Theoxenus ad pedum dolores, fevi a renibus partem tertiam, salis partes duas miscebat, hisque membranulam illicitam imponebat; tum superinjiciebat ammoniacum thymiana in aceto liquatum.

35. *Numenii Malagma ad podagram, caeterosque articulos induratos.*

15 At Numenius podagram, caeterosque articulos induratos hoc molliebat: abrotini, rosae aridae, papaveris lachrymae, singulorum p. III. *. resinae terebinthinae p. IV. *. thuris, spumae nitri, singulorum p. VIII. *. iridis, aristolochiae, singulorum p. XII. *. cerae p. III. *. quibus adjicitur cedriae cyathus unus, olei laurini cyathi tres, olei acerbi sextarius.

25 36. *Dexii Malagma, si quando callus in articulis increvit.*

Si quando autem in articulis callus increvit, Dexius docuit imponere, calcis p. IV. *. cerussae p. VIII. resinae pineae p. XX. *. piperis grana xxx. cerae p. II. *. Quibus, dum contunduntur, hemina vini lenis instilatur.

*l. 2. M. P. cassiae. l. 8. M. F. P. Theoxeni. l. 9. M. F. P. Theoxenus. l. 13. M. F. Thymiana. l. 22. M. F. om. *. l. 23. P. cedri. M. F. laurini. l. 30. M. F. 2.*

Ex emplastris autem nulla majorem usum praestant, quam quae cruentis protinus vulneribus injiciuntur. ⁵ *ἱναμα* Graeci vocant. Haec enim reprimunt inflammationem, nisi magna vis eam cogit; atque tum illius quoque impetum minuunt, & glutinant vulnera, quae id non patiuntur, & cicatricem iisdem inducant. Constant ¹⁰ autem ex medicamentis non pinguibus, ideoque *ἀλίπεντοι* a Graecis nominantur.

1. *Barbarum Emplastrum nigrum, quod cruentis protinus vulneribus injicitur.*

Optimum ex his est, quod Barbarum ² nominatur. Habet enim aeruginis rasiae p. XII. ¹⁵ * spumae argenti p. XX. * aluminis, picis aridae, resinae pineae aridae, singulorum p. I. * quibus adjiciuntur olei & aceti singulae heminae. ²⁰

2. † *Choacon Emplastrum nigrum, ad idem valens.*

Alterum ad idem, quod Choacon vocant, habet spumae argenti p. X. * resinae aridae tantundem. sed spuma prius ex tribus olei heminis coquitur. His duobus emplastris ²⁵ color niger est. qui fere talis fit, ex pice atque resina: ut ex bitumine nigerrimus: ex aerugine, aut aeris squama, viridis: ex minio ruber; ex cerussa, albus.

3. *Basilicon Emplastrum nigrum ad idem.* ³⁰

Paucae admodum compositiones sunt, in quibus aliquid misturae varietas novat. Ergo id quoque nigrum est, quod *βασιλικόν* ³⁵

l. 8. M. F. P. om. tum. l. 9. M. F. P. tum. l. ead. M. F. P. om. non. l. 10. M. F. P. om. & l. 12. M. F. P. ali-pene. l. 15. M. F. P. vocatur. l. 16. M. F. P. om. enim. l. 23. M. F. P. xc. l. 27. M. F. P. at.

¹ P. Aegineta VII. 17. ² Scribon. Larg. c. LXXV. c. 207. ³ Oribas. Synopf. III.

99 nominatur. Habet opopanacis p. i. *. galbani p. ii. *. picis, & resinae singulorum p. x. olei dimidium cyathum.

4. *Smaragdinum Emplastrum ad idem.*

5 At, quod perviride est, Smaragdinum appellatur, in quo sunt resinae pineae p. iii. *. ceræ p. i. *. aeruginis, p. *. semis, thuris pollinis p. ii. *. olei tantundem, & aceti, quo pollen & aerugo in unum cogantur.

10 5. *Emplastrum rufum ad idem.*

Est etiam coloris fere ruffi, quod ce-
liter ad cicatricem vulnera perducere vi-
detur. Habet thuris p. i. resinae p. ii. *.
squamae aeris p. iii. *. spumae argenti p. xx.

15 *. ceræ p. c. *. olei heminam.

6. *Παροξυσθητικόν Emplastrum ad idem.*

Praeterea est, quod *παροξυσθητικόν* a glutinando vocant. Constat ex his: bituminis, aluminis scissilis p. iv. *. spumae argenti p. iv. *. & olei veteris hemina.

20 7. *Cephalicum Emplastrum Philotæ,*
capiti conveniens.

Praeterea sunt quaedam generis ejusdem, quae, quia capitibus fractis maxime con-
veniunt, *κεφαλικά* a Graecis nominantur.

25 Philotæ compositio habet terrae Eritriæ, chalcitidis, singulorum p. iv. *. myrrhæ, aeris combusti, singulorum p. x. *. ichthyo-
collae p. vi. *. aeruginis rasæ, aluminis ro-
30 tundi, misyos crudi, aristolochiæ, singu-
lorum p. viii. *. squamae aeris p. xx. thuris masculi p. ii. *. ceræ p. i. rosæ, & olei acerbi, ternos cyathos, aceti quantum satis est, dum arida ex eo conteruntur.

8. *Em-*

1. i. M. F. P. *panacis*. l. 3. M. F. P. *xx*. l. 7. M. F. om. *. l. 8. M. F. P. *fuliginis*. l. cad. M. P. 2. l. cad. F. M. om. & l. 9. M. F. P. *fuligo*. l. 14. F. M. iv. l. 15. F. xc. l. 17. M. F. *quam*. l. cad. M. F. om. *παροξυσθητικόν*. l. 20. M. F. x. l. 26. M. F. P. *Eritriæ*. l. 29. M. F. *collae* singulorum p. vi. l. 30. M. F. *myfi*. l. 31. M. F. x. l. 32. M. F. om. *.

1 Scribon. Larg. c. LXXXIII.

R 3

8. *Emplastrum viride ad idem valens.*

Aliud ad idem viride. Habet aeris combusti, squamae aeris, myrrhae, ichthyocolae, singulorum p. vi. * misyos crudi, aeruginis rase, aristolochiae, aluminis rotundi, singulorum p. viii. *. cerae p. vi. olei heminam, aceti quod satis sit.

9. *Tetrapharmacum Emplastrum,*

ad pus movendum.

Puri autem movendo non aliud melius, quam quod expeditissimum est, & a Graecis nominatur. Habet pares portiones cerae, picis, resinae, levi taurini; si id non est, vitulini.

10. *Enneapharmacum Emplastrum ad pus movendum, & ad purgandum valens.*

Alteram ad idem, a Graecis nominatur; quod magis purgat. Constat ex novem rebus, cera, melle, sevo, resina, myrrha, rosa, medulla vel cervina vel vitulina vel bubula, oesypo, butyro. Quorum quoque pondera paria miscentur.

11. *Emplastra, quibus utriusque rei facultas est.*

Sunt autem quaedam emplastra, quibus utriusque rei facultas est, quae, nisi singula habenda sit, meliora sunt; alias deteriora, nec, nisi cum utraque opus est, aut in singulis singulorum inopia, utenda veniunt; sed in copia rejicienda sunt; his potius adhibitis, quae id proprie, quod eo tempore opus est, consequuntur. Exempli causa duo proponam.

Attalum Emplastrum ad vulnera,

Est igitur ad vulnera Attalum: quod habet

1. 2. M. F. P. om. habet. 1. 4. M. F. misy. 1. 6. M. F. 1. 7. ead. M. F. P. kemina. 1. 11. M. P. om. & 1. 21. M. F. P. in siso. 1. ead. F. M. P. quorum ipsorum quoque. 1. 23. M. F. P. ignorant Emplastra, quibus utriusque rei facultas est. 1. 25. M. F. P. si. 1. 26. M. P. F. sunt. 1. ead. 2 M. F. P. haec absunt: alias deteriora, nec, nisi cum utraque opus est, aut in sing. singul. inopia, utenda veniunt. 1. 30. M. P. proprie id.

1 Scribon. Larg. cap. LXXXI. c. 211. 2 Casaub. ad Spart. Adrianum, c. 21. p. 192. 3 Casaub. ad Spartian. Adrian. c. 21. p. 192, 232.

bet squamae aeris p. vi. *. thuris fuliginis p. xv. *. ammoniaci tantundem, resinae terebinthinae liquidae p. xxv. *. sevi taurini tantundem, aceti heminas tres, olei sextarium.

5 *Judaei Emplastrum, fracto capiti accommodatum.*

At inter ea, quae fracto capiti accommodantur, habent quidam id, quod ad auctorem Judaeum ¹ refertur, Constat ex his:
 10 falis p. iv. *. squamae aeris rubri, aeris combustii, singulorum p. xii. *. ammoniaci thymiamatis, thuris fuliginis, resinae aridae, singulorum p. vi. *. resinae Colophoniae, cerae, sevi vitulini curaci, singulorum p. xx.
 15 *. additur aceti sesquicyathus, olei minus ^{271, 8.} cyatho ². Quae *πυροπυρο* Graeci appellant, nos curata vocamus; cum ex sevo putata omnes membranulae diligenter exemptae sunt, aut ex alio medicamento.

20 12. *Emplastra ἐπιπροστυκτα.* ³

Sunt etiam quaedam emplastra nobilia ad extrahendum, quae ipsa quoque *ἐπιπροστυκτα* nominantur. Quale est, quod, quia lauri baccas habet, *ἄλλο δαφνιδαν* appellatur. In eo
 25 est, resinae terebinthinae p. x. *. nitri, cerae, picis aridae, baccarum lauri, singulorum p. xx. *. olei paululum. Quoties autem baccam, aut nucem, aut simile aliquid posuero, seire oportebit, antequam expendatur,
 30 ei summam pelliculam esse demendam.

13. *Aliud ἄλλο δαφνιδαν, ad extrahendum, & pus movendum.*

Aliud eodem nomine, quod puri quoque movendo est. Sevi vitulini, amino-
 R 4 niaci

L. 1. M. F. P. xvi. l. ead. om. thuris. l. 13. M. P. colophoniacae. l. 15. M. P. om. additur. l. ead. M. F. P. sesquicyathum. l. 16. F. M. P. cyathum. l. ead. F. M. P. om. quae. l. 17. F. M. P. quae. l. ead. M. F. P. vocant. l. 19. M. F. P. om. aut. l. 20. M. P. ἄλλο δαφνιδαν emplastrum ad extrahendum. l. 27. M. F. P. paulum. l. ead. M. F. P. aut. l. 33. M. F. P. eo.

¹ Aëcius Tetrab. IV. Serm. III. 14. ² Rhodius de Ponderib. & Mensur. p. 35. ³ Scrib. Larg. c. LXXXVI.

niaci thymiamatis, picis, cerae, nitri, bac-
carum lauri, resinae aridae, aristolochiae, py-
rethri, pares portiones.

14. *Philocratis Emplastrum, ad extrahendum,*
& pus movendum. 5

Praeter haec, est Philocratis: quod habet
falſis ammoniaci p. vii. *. aristolochiae p.
viii. *. cerae, resinae terebinthinae, fuli-
ginis thuris, singulorum p. xv. *. spumae ar-
genti p. xxxii. *. Quibus, ut pus quoque 10
moveant, iridis p. iiii. *. galbani p. vi. *.
adjiciuntur.

15. *ῥύπῳδες Emplastrum, ad extrahendum.*

Optimum tamen ad extrahendum est
id quod a similitudine fordium *ῥύπῳδες* 15
Graeci appellant. Habet myrrhae, croci,
iridis, propolis, bdelli, capitulorum pu-
nici mali, aluminis scissilis & rotundi, mi-
fys, chalcitidis, atramenti futorii cocti,
opopanacis, falſis ammoniaci, visci, singu- 20
lorum p. iv. *. aristolochiae p. viii. *. squa-
mae aeris p. xvi. *. resinae terebinthinae p.
lxxv. *. cerae, & fevi vel taurini vel hircini
singulorum p. c. *.

16. *Emplastrum Hecataei, ad extrahendum.* 25

Hecataeo quoque auctore emplastrum
generis ejusdem fit ex his: galbani p. ii. *.
fuliginis thuris p. iv. *. picis p. v. *. cerae,
& resinae terebinthinae, singulorum p.
viii. *. quibus paulum irini unguenti mis- 30
cetur.

17. *Alexandrinum Emplastrum viride, ad*
extrahendum.

Valensque ad idem emplastrum viride
Ale-

l. 6. M. F. P. bac. l. 11. M. F. P. iv. l. 18. M.
F. P. aluminis & scissilis. l. 18. M. F. P. misf. l. 19.
M. F. P. chalcitis. l. 20. M. P. Panacis. l. 23. M. F.
LXV. P. LXXXVI. l. 24. M. F. P. om. singulorum. l. cad.
M. F. P. xc.

Alexandrinum est. Habet aluminis scifilifil p. viii. *. falis ammoniaci, p. vii. *. squamae aeris p. xvi. *. myrrhae, thuris, fingulorum p. xviii. *. cerae p. cl. *. resinae

5 Colophoniae aut pineae p. cxc. *. olei hemina-
nam, aceti sextarium.

18. De Emplastris exedentibus.

Quaedam autem sunt emplastra exedentia, quae *σνηπικα* Graeci vocant, quale est id,
10 quod habet resinae terebinthinae, fuliginis
thuris, fingulorum p. ii. *. squamae aeris
p. i. *. ladani p. ii. *. aluminis tantundem,
spumae argenti p. iv. *.

15 19. Emplastrum, quod exest corpus, ossa resolvit,
& supercrescentem carnem coërcet.

Exest etiam vehementer corpus, atque
ossa quoque resolvit, & supercrescentem
carnem coërcet, id, quod habet spumae argenti,
20 squamae aeris, uncias singulas; nitri
ignem non experti, lapidis Afii, aristolochiae p. sextantes *, cerae, resinae terebinthinae,
thuris, olei veteris, atramenti sutorii,
salis ammoniaci p. femis, aeruginis raseae p.
2 2 bestem, aceti scillitici hemina, vini aminaei tantundem.

20. Emplastra adversus morsus, & alia
recentiora vulnera.

Emplastrum Diogenis nigrum.

Sunt etiam adversus morsus quaedam accommodata; quale est Diogenis nigrum;
30 quod habet bituminis, cerae, resinae pineae aridae, fingulorum p. xx. *. spumae argenti p. c. *. olei § sextarium. Aut in quo sunt squamae aeris p. iv. cerussae, & aeruginis raseae
fin-

I. 2. M. F. viii. l. 5. M. F. P. colophoniacae. l. ead. F. cxc. l. 9. M. F. P. *σνηπικα*. l. 11. M. F. *. P. 111. l. 14. M. F. P. corpus & ossa. l. 20. M. F. Taffi. l. 24. M. scillitici. l. 28. M. F. P. ignorant Emplastrum Diogenis nigrum. l. 30. M. F. Diogeni. l. 34. M. F. P. passae.

1 I. Rhodius de Ponderib. p. 13. 2 I. Rhodius de Ponderib. p. 11, 12. §. I. Rhodius de Ponderib. p. 27.

singulorum p. VIII. *. ammoniaci p. XII. *. ceræ, resinae pineae, singulorum p. XXV. *. spumae argenti p. c. *. olei sextarium. Aut in quo sunt squamae aeris p. XIV. *. galbani p. VI. *. cerussae, & aeruginis rasae, singulorum p. VIII. *. ammoniaci p. XII. ceræ, resinae pineae, singulorum p. LV. *. ex quibus spuma argenti concoquitur.

21. *Epbesium Emplastrum rubrum, ad idem valens.*

Rubrum quoque emplastrum, quod Epbesium vocatur, huc aptum est. Habet resinae terebinthinae p. II. *. galbani p. IV. *. minii sinopici p. VI. *. thuris fuliginis p. VI. *. ceræ p. VIII. *. spumae argenti p. LVI. *. olei veteris heminam.

22. *Aliud Emplastrum, ad idem valens.*

Item id, quod ex his constat; squamae aeris, thuris fuliginis, singulorum p. IV. *. galbani p. VI. *. falsi ammoniaci p. XII. z. *. ceræ p. XXV. *. olei tribus heminis. Haec autem aliis quoque recentioribus vulneribus recte imponuntur.

23. *Alia Emplastra non gravibus vulneribus accommodata, & maxime senilibus.*

Sunt etiam alba lenia, Graeci vocant, fere non gravibus vulneribus accommodata, praecipueque senilibus. Quale est quod habet cerussae p. LII. *. fevi vitulini curati, & ceræ, singulorum p. LVIII. *. olei heminas tres, ex quibus ea cerussa coquitur.

24. *Elephantinum Emplastrum.*

Aliud, quod habet cerussae p. XX. *. ceræ p. LV. *.

l. 5. P. VI. l. 6. M. F. p. XXII. l. cad. P. om. ammoniaci. p. XXII. l. cad. F. P. ceræ. M. ceræ. l. 7. M. F. P. om. ex quibus. l. 9. M. F. P. Epbesium. l. 12. M. F. P. Epbesium. l. 34. M. F. P. x.

1 Oribas. Synopf. l. III.

p. lv. *. olei heminam, aquae sextarium. Quae quoties adjiciuntur cerussae vel spumae argenti, scire licet, illa ex his coquenda esse. Est autem ea percandida compositio, quae supra posita est, ideoque elephantina nominatur.

25. *Lenia Emplastra.*

Lenia quoque quaedam emplastra sunt, quae ¹ λιπαρά fere Graeci nominant; ut id quod habet minii p. iv. *. spumae argenti p. xxv. *. cerae, & adipis suillae singulorum p. xxxv. *. vitellos ovorum quatuor.

26. *Emplastrum lenae.*

Alia compositio generis ejusdem: cerae, resinae terebinthinae, singulorum p. v. *. cerussae p. viii. *. spumae argenti, plumbi retrimenti, (σικερίαν μολύβδου Graeci vocant) singulorum p. x. *. cicini olei, & myrtei, singulorum heminae tertia. 247, 34

27. *Archagathi Emplastrum lenae.*

Alia, quae ad auctorem Archagathum refertur: misyos cocti, acris combusti, singulorum p. iv. *. cerussae coctae p. viii. *. resinae terebinthinae p. x. *. spumae argenti p. vi. *.

28. *Emplastra ejusdem generis, ad leniendum apta.*

Etiannum generis ejusdem: spumae argenti, cerae, adipis suillae, singulorum p. xxvii. *. vitelli cocti, rosae hemina. Aut compositio haec: cerati ex oleo myrteo facti partes tres, adipis suillae pars quarta, paululum ex plumbi retrimento. Aut haec compositio; spumae argenti 2 selibra; ex olei hemina, & aquae marinae altera, cocta donec

L. 9. M. F. P. quas. l. cad. M. F. P. λιπαράς. l. 12. M. F. P. xxxvii. l. cad. M. F. P. om. ovorum. l. 15. M. F. P. vi. l. 17. M. P. recrementi. l. cad. M. F. μολύβδου. l. 18. M. F. P. xx. l. 19. M. F. P. om. tertia. l. 21. F. tertia. l. 22. M. F. P. misti. l. 29. F. cocti iv. rosae. l. 30. M. F. P. ignorant aut compositio haec. l. 31. M. F. P. paulum. l. 32. M. F. P. recremento. l. cad. M. F. P. om. haec compos.

¹ Plin. XIII. 9. & XXXIII. 6. 2 Rhodius de Ponderib. p. 12.

nec bullire desierit, cui paulum cerae fit adjectum. Aut haec: pares portiones cerae, sevi, stibii, spumae argenti, cerussae.

CAP. XX.

De Pastillis.

Et primo de his, qui ad recentia vulnera glutinanda, sanandaque apti sunt.

PASTILLI quoque facultates diversas habent. Sunt enim ad recentia vulnera glutinanda sanandaque apti. Qualis est, qui habet chalcitidis, misyos, spumae nitri, floris aeris, gallae, aluminis scissilis modice cocti, singulorum p. i. *. aeris combusti, capitulorum mali punici, singulorum p. III. *. Hunc oportet diluere aceto, ac sic, ubi vulnus glutinandum est, illinere. At, si nervosus aut musculosus is locus est, commodius est cerato miscere, sic ut illius octo partes, nona hujus sit.

1. *Alius Pastillus ad glutinanda vulnera.*

Alius ad idem. Constat ex his: bituminis, aluminis scissilis, singulorum, p. i. *. aeris combusti p. iv. *. spumae argenti p. xi. *. olei sextario.

2. *De Spbragide Pastillo, quem Polyidas confecit ad glutinandum vulnus.*

Sed longe Polyidae celeberrimus est: *σπραγίς* autem nominatur. Qui habet aluminis scissilis p. iv. *. atramenti sutorii p. II. *. myrrhae p. v. *. aloës tantundem, capitulorum punici mali, fellis taurini, singulorum p. vi. *. quae contrita vino austero excipiuntur.

3. *Pastil-*

1. 2. M. F. P. om. haec. 1. 3. M. F. stibis. 1. II. M. F. P. chalcitis. 1. ead. M. F. P. misy. 1. 15. M. F. P. om. ac. 1. 25. M. F. Polybus. P. Polybius. 1. 27. M. F. Polybi. P. Polybii. 1. 29. M. F. xi. 2.

1 Caelius Aurelianus. de Acut. Morb. III. 3.

3. *Pastillus ad ulcera sordida, & nigritiem in auribus, naribus, & in obfoenis partibus, inflammationesque eorum.*

Ad ulcera sordida, & nigritiem in auribus, naribus, obfoenis partibus, inflammationesque eorum: chryfocollae p. i. *. atramenti futorii, aluminis scissilis, singulorum p. ii. *. halicacabi corticis p. iv. *. minii p. vi. *. spumae argenti p. xii. *. cerusae p. xvi. *. quae ex aceto coguntur, & ubi utendum est, diluuntur.

4. *Pastillus Andronis ad uvam inflammatam, ad naturalia sordida, etiam cancro laborantia.*

Andronis vero est ad uvam inflammatam, ad naturalia sordida, etiam cancro laborantia: gallae, atramenti futorii, myrrhae, singulorum p. i. *. aristolochiae, aluminis scissilis, singulorum p. ii. *. capitulorum punici mali p. xxv. *. ex passo coactorum & cum usus exigit, aceto vel vino dilutorum, prout valentius aut levius vitium est, cui medendum est.

5. *Pastillus ad fissa ani, vel ora, venarum fundentia sanguinem, vel cancerum.*

Proprie autem ad ani fissa, vel ora venarum fundentia sanguinem, vel cancerum valet: aeruginis p. ii. *. myrrhae p. iv. *. gummi p. viii. *. thuris p. xii. *. stibii, lacrymae papaveris, acaciae, singulorum p. xvi. quae ex vino & teruntur, & in ipso usu deliquantur.

6. *Pastillus ad expellendum calculum ex vesica.*

Expellere autem ex vesica cum urina calculum videtur haec compositio: cassiae, croci,

l. 2. M. F. om. & in. l. 8. M. halicacabi. l. 10. M. F. P. aceto & coguntur. l. 18. M. F. capitula. l. 19. M. F. coacta. l. 20. M. F. diluta. l. 21. M. F. P. lenius. l. ead. M. fixa. l. 27. M. F. P. om. valet. l. ead. M. F. P. xii. l. 28. M. P. F. om. gummi. p. viii. *. thuris p. xii. l. ead. M. F. P. stibis. l. 29. M. F. P. xvi. *. quae. l. 32. M. F. P. cum urina. l. 34. M. P. cassiae.
 1 Oribas. Synops. III. Galen. de Comp. Med. secund. loc. III. 3.

croci, myrrhae, costi, nardi, cinnamomi, dulcis radicis, balsami, hyperici pares portiones conteruntur; deinde vinum lene instillatur, & pastilli fiunt, qui singuli habeant p. i. *. hique singuli quotidie mane jejuno dantur.

CAP. XXI.

De Pessis.

HAEC tria compositionum genera, id est, quae in malaginis, emplastris pastillisque sunt, maximum praecipueque varium usum praestant. Sed alia quoque utilia sunt; ut ea quae feminis subjiciunt. ^{moris} Graeci vocant. † Eorum haec proprietas est: medicamenta composita molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur.

1. *Ad sanguinem evocandum.*

Ad sanguinem autem evocandum, canneis duabus adjicitur nitri p. i. *. aut allii semen conteritur, adjicitur myrrhae paululum, & unguento susino miscetur. Aut cucumeris sylvestris pars interior ex lacte muliebri diluitur.

2. *Ad vulvam molliendam.*

Ad vulvam molliendam, ovi vitellus, & foenum Graecum, & rosa, & crocum temperantur. Aut elaterii p. iii. *. salis tantundem, uvae taminiae p. vi. *. melle excipiuntur.

3. *Alia Pessi compositio, ad idem valens.*

Aliud Boërtho † auctore: quod habet croci, resinae terebinthinae, singulorum p. iv. *. myr-

l. 14. M. F. P. subjiciuntur. l. 19. M. F. canneis. l. 28. M. F. 2. l. 29. M. F. taminiae. l. 32. M. F. P. aut. l. ead. M. F. P. om. quod habet.

† Ejus meminit Cicero de Divin. II. 12.

myrrhae p. III. *. rosae p. I. *. fevi vitulini
p. III. cerae p. II. *. miscentur.

4. *Ad inflammationes vulvae Numenii Pessus.*

Optima autem adversus inflammationes
5 vulvae Numenii compositio est, quae habet
croci p. III. *. cerae p. I. *. butyri p. VIII. *.
adipis anserinae p. XII. *. vitellos coctos duos,
rosae minus cyatho.

263, 15.

5. *Ad ejiciendum e vulva infantem mortuum.*

10 Si vero infans intus decessit, quo facilius
ejiciatur, malicorium ex aqua terendum,
eque utendum est.

6. *Si mulier vitio locorum concidit, qua
curatione utendum sit.*

15 † Si concidere vitio locorum mulier solet,
cochleae cum testis suis comburendae, conte-
rendaeque, deinde his mel adjiciendum.

7. *Si mulier non comprehendit.*

20 Si non comprehendit, adeps leonina ex
rosa mollienda est.

C A P. XXII.

De Medicamentis, quibus aridis utimur.

1. *Ad carnem supercrefcentem exedendam.*

25 **Q**U A E D A M misturae medicamentorum
sunt, quibus aridis neque coactis uti-
mur sic, ut inspergamus; aut cum ali-
quo liquido mixta illinamus: quale est, ad
carnem supercrefcentem exedendam, quod
habet squamae aeris, fuliginis thuris, sin-
30 gulorum p. I. *, aeruginis p. II. *. Haec
autem eadem cum melle purgant ulcera;
& cum cera, implent. Misy quoque &
galla, si paribus portionibus misceantur,
corpus consumunt: eaque vel arida in-
sper-

l. 11. M. F. malocorium. l. 17. M. F. P. adjicien-
dum est. l. 18. a. M. F. P. absunt haec: si mulier non
comprehendit. l. 24. M. F. quaedam autem misturae. l.
29. M. F. P. om. aeris. l. 32. M. F. P. om. &.

spargere licet, vel excepta cadmia illinire.

2. *Ad putrem carnem continendam, ne ultra serpat, eamque leniter exedendam, plures compositiones.*

Putrem vero carnem continet, neque 5
ultra serpere patitur, & leniter exest, mel
vel cum lenticula, vel cum marrubio, vel
cum oleae foliis, ante ex vino decoctis.
Item fertula campana in mulso cocta, de-
inde contrita. Aut calx cum cerato. Aut 10
amarae nuges cum allio, sic ut hujus pars
tertia sit, paululumque his croci adjiciatur.
Aut quod habet spumae argenti p. vi. *. cor-
nu bubuli combusti p. xii. *. olei myrtei, &
vini cyathos ternos. Aut quod ex his con- 15
stat: floris punici mali, atramenti futorii,
aloës, singulorum p. ii. *. aluminis scissilis,
thuris, singulorum p. iv. *. gallae p. viii. *.
aristolochiae p. x. *. Vehementius idem fa-
cit, etiam adurendo, auripigmentum cum 20
chalcitide, & aut nitro, aut calce, aut charta
combusta. Item sal cum aceto. Vel ea com-
positio, quae habet chalcitidis, capitulorum
mali punici, aloës, singulorum p. ii. *. alu-
minis scissilis, thuris, singulorum p. iv. *. 25
gallae p. viii. *. aristolochiae p. x. *. mellis
quantum satis sit ad ea cogenda. Vel can-
tharidum, sulphuris, singulorum p. i. *.
lolii p. iii. *. quibus adjicitur picis liquidae
quantum satis est ad jungendum. Vel chal- 30
citis quoque cum resina & ruta mixta: aut
cum eadem resina diphryges: aut uva ta-
minia cum pice liquida. Idem vero possunt
& feces vini combustae, & calcis & nitri
pares

*l. 12. M. F. P. paululumque. l. 27. M. F. P. cantha-
rides. p. xi. l. 28. M. F. P. om. singulorum. l. 32.
M. F. timinia. l. 34. M. F. P. om. &*

pares portiones. Vel aluminis scissilis p. i. thuris, sandarachae; nitri, singulorum p. ii. * gallae p. viii. *. aristolochiae p. x. *. mellis quantum satis est.

3. *Herae compositio.* ¹

5 Est etiam Herae compositio, quae habet myrrhae, chalcitidis, singulorum, p. ii. *, aloës, thuris, aluminis scissilis, singulorum p. iv. *. aristolochiae, gallae, immaturae, singulorum p. viii. *. malicorii contriti p. xx. *.

4. *Judaei compositio.*

15 Est & Judaei: in qua sunt calcis partes duae, nitri quam ruberrimi pars tertia: quae urina impuberis pueri coguntur, donec strigenti crassitudo sit. Sed subinde is locus, cui id illinitur, madefaciendus est.

5. *Jollae compositio.*

20 At Jollae, chartae combustae, sandarachae, singulorum p. i. *, calcis p. ii. p. auripigmenti tantundem miscebat.

6. *Ad sanguinis profusiva vel ex membrana cerebri, vel aliis locis; & ad cancerum, & ad inducendam cicatricem, & ad coërcendam carnem increfcentem.*

25 Si vero ex membrana, quae super cerebrum est, profluit sanguis, vitellus combustus & contritus inspergi debet. Si ex alio loco sanguinis profluvium est, auripigmenti, squamae aeris, singulorum p. i. *, sandarachae p. ii. *. marmoris cocti p. iv. *. inspergi debent. Eadem cancro quoque obfistunt. Ad inducendam cicatricem, squamae aeris, thuris fuliginis, singulorum p. ii. *.

1. 5. M. F. P. *Herae*. l. 6. M. P. F. *Herae*. l. 10. M. malicorii. l. 11. F. om. xx. l. 13. F. om. & M. est. l. 25. M. F. P. *crefcentem*. l. 28. M. F. P. *ex*. l. 31. M. F. om. *. l. 32. M. F. *debet*.

1 Oribas. Synopf. L. III. de *Pastillis*.

p. II. *. calcis p. IV. p. Eadem incrementem quoque carnem coërcent.

7. *Timaei compositio ad ignem sacrum vel cancrum.*

Timaeus autem ad ignem sacrum, & ad 5 cancrum his utebatur: myrrhae p. II. *. thuris, atramenti futorii, singulorum p. III. *. sandarachae, auripigmenti, sqamae aeris, singulorum p. IV. *. gallae p. VI. *. cerussae combustae p. VIII. *. Eadem vel arida insper- 10 sa, vel melle excepta idem praestant.

8. *Ad sternutamenta excitanda.*

Sternutamenta vero & albo veratro, vel 15 struthio coniecto in nares excitantur. vel his mistis: piperis, veratri albi, singulorum p. III. castorei p. I. *. spumae nitri p. II. *. struthii p. III. *.

9. *Gargarizationes quibus fieri debeant.*

Gargarizationes autem aut laevandi cau- 20 sa fiunt, aut reprimendi, aut evocandi. Laevant, lac, cremor vel ptisanae, vel furfurum. Reprimit autem aqua, in qua vel lenticula, vel rosa, vel rubus, vel cotoneum malum, vel palmulae decoctae sunt. Evocant, sinapi, 25 piper.

C A P. XXIII.

De Antidotis,

& quibus malis opitulentur.

ANTIDOTA raro, sed praecipue interdum necessaria sunt, quia gravissimis 30 casibus opitulantur. Ea recte quidem dantur collisis corporibus vel per ictus, vel ubi ex alto deciderunt, vel in viscerum, late-

1. I. M. F. P. om. p. II. *. l. 4. F. vel ad cancrum.
l. 5. M. F. P. vel. l. 16. M. F. I. l. 17. P. VIII. l.
22. M. F. P. om. autem. l. 33. M. om. in.

laterum, faucium, interiorumque partium doloribus. Maxime autem desideranda sunt adversus venena, vel per morsus, vel per cibos, aut potiones nostris corporibus inserta.

5 I. *Compositio antidoti.*

Unum est, quod habet lacrymae papaveris p. *. z. acori, malabathri p. v. *. iridis Illyricae, gummi, singulorum p. ii. *. anisi p. iii. *. nardi Gallici, foliorum rosae aridorum, cardamomi, singulorum p. iv. *. petroselini p. *. iii. z. trifolii p. v. *. cassiae nigrae, filis bdellii, carpopalsami, feminis papaveris albi, singulorum p. *. z. styra-
10 cis p. *. v. z. myrrhae, opopanacis, nardi Syri, thuris masculi, hypocistidis succi, singulorum p. vi. *. castorei p. vi. *. costi, piperis albi, galbani, resinae terebinthinae, croci, floris junci rotundi, singulorum p. vi. *. z. dulcis radices p. viii. *. z. quae
20 melle vel passo excipiuntur.

2. *Aliud antidotum, 1 Ambrosia nominatum; quod Zopyrus Ptolemaeo regi composuit.*

Alterum, quod Zopyrus regi Ptolemaeo dicitur composuisse, atque Ambrosiam
25 nominasse, ex his constat: costi, thuris masculi, singulorum p. v. *, piperis albi p. *. z. floris junci rotundi p. ii. *. cinamomi p. iii. *. cassiae nigrae p. iv. *. croci Cilicii p. *. iv. z. myrrhae, quam stacten nominant,
30 p. v. *. nardi Indici p. *. v. z. quae singula contrita melle cocto excipiuntur: deinde, ubi utendum est, id, quod 2 Aegyptiae fabae magnitudinem impleat, in potione vini diluitur.

S 2

3. *An-*

l. 11. M. F. om. *. l. cad. M. F. iv. l. cad. F. persolii. l. cad. M. F. om. *. l. 12. M. F. P. balsami. l. 13. M. F. P. piperis. l. 14. F. om. *. M. viii. P. viii. *. l. 19. M. F. om. *. l. cad. M. F. om. *. l. 20. F. quae vel melle. l. 26. M. F. om. *. l. 27. M. F. om. *. l. cad. M. F. om. *. l. 28. M. F. om. *. l. cad. M. F. om. *. l. 29. M. F. om. *. l. cad. M. F. P. nominat. l. 30. M. F. om. *. l. cad. M. F. om. *. P. viii.

1 Ambrosiae Junii Crispi meminit Marcellus de Med. cap. XXIII. p. 345. 2 Rhodius de Ponderib. p. 25.

3. *Antidotum Mitbridatis.* 1

Nobilissimum autem est Mitbridatis. quod quotidie sumendo rex ille dicitur adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse. In quo haec sunt: costi p. *. z. acori p. v. *. hyperici, cumini, sagapeni, acaciae succi, iridis Illyricae, cardamomi, singulorum p. II. *. anisi p. III. *. nardi Gallici, gentianae radicis, aridorum rosae foliorum, singulorum p. IV. *. papaveris lachrymae, petroselinii, singulorum p. *. IV. z. cassiae, fileris, lolii, piperis longi singulorum p. VI. *. styracis p. *. V. z. castorei, thuris, hypocistidis succi, myrrhae, opopanacis, singulorum p. VI. *. malabathri folii p. VI. *. floris junci rotundi, resinae terebinthinae, galbani, dauci Cretici seminis, singulorum p. *. V. z. nardi, opobalsami, singulorum p. *. VI. z. thlaspis p. *. VI. radicis Ponticae p. VII. *. croci, zinziberis, cinnamomi, singulorum p. *. VIII. Haec contrita melle excipiuntur, & adversus venenum, quod magnitudinem nucis Graecae impleat, ex vino datur. In caeteris autem affectibus corporis pro modo eorum vel quod 2 Aegyptiae fabae vel ervi magnitudinem impleat, fatis est.

CAP. XXIV.

De Acopis. 31. *Acopum nervis utile.* 30

ACOPA quoque utilia nervis sunt. Quale est, quod habet floris junci rotundi p. *. II. zz. costii, junci quadrati,

*l. 6. M. F. om. *. l. cad. F. om. *. l. 8. M. F. om. *. l. 10. M. F. om. *. l. 12. M. F. scilicet. l. 13. F. om. *. l. 15. M. F. om. *. l. 18. M. F. VI. l. 19. F. V. *. 22. l. 21. F. om. VIII. *. l. 26. M. P. vel quod ervi.*

1 Plin. H. N. XXIII. 18. 2 Jo. Rhodius de Ponderib. p. 26. 3 Scribon. Larg. cap. CLIV. c. 26.

drati, lauri baccarum, ammoniaci, cardamomi, singulorum p. *. iv. z. myrrhae, aeris combusti, singulorum p. vii. *. iudis Illyricae, cerae, singulorum p. iv. *. Alexandrini calami, junci rotundi, aspalathi, xylobalsami, singulorum p. xviii. *. sevi p. i. *. unguenti irini cyathum.

2. *Acopum Elodes nervis utile.*

Alterum, quod *ἑλαδός* vocant, hoc modo fit: cerae p. *. z. olei tantundem, resinae terebinthinae ad nucis juglandis magnitudinem; simul incoquantur: deinde infusa in mortario teruntur, instillaturque subinde quam optimi mellis acetabulum, tum irini unguenti, & rosae terni cyathi.

3. *Ἐγγύσιον ad ulcera purganda & implenda.*

Ἐγγύσιον autem Graeci vocant liquida, quae illinuntur. Quale est, quod fit ad ulcera purganda & implenda, maxime inter nervos paribus portionibus inter se mixtis, butyri, medullae vitulinae, sevi vitulini, adipis asferinae, cerae, mellis, resinae terebinthinae, rosae, olei cicini. Quae separatim omnia liquantur, deinde liquida miscentur, & tum simul teruntur. Et hoc quidem magis purgat: magis vero emollit, si pro rosa cyprus infunditur.

4. *Ad sacrum ignem.*

Ad sacrum ignem: spumae argenti p. vi. *. cornu bubuli combusti p. ii. *. conteruntur, adjiciturque invicem vinum, & id, quod specialiter sic vocatur, & myrteum, donec utriusque terni cyathi conficiantur.

CAP.

l. 3. F. *. vii. l. 5. M. F. *asphalt.* l. 8. M. F. P. *Elasodes.* l. 23. M. F. P. *cicini.* l. 32. M. P. *fit.*

1. Omnes edit. *Sil.* cujus meminit Plin. H. N. XXXIII. 13. Plura loca congeffit Rhodius ad Scribon. La.g. cap. XXX. c. 126. & in Lexico.

CAP. XXV.

De Catapotiiis.

1. Catapotium ad somnum accersendum, & levationem doloris, & simul ad coquendum.

CATAPOTIA quoque multa sunt, variisque de causis fiunt. ^{Arborea} vocant, quae somno dolorem levant. Quibus uti, nisi nimia necessitas urget, alienum est. Sunt enim ex vehementibus medicamentis, & stomacho alienis. Prodest tamen etiam ad concoquendum, quod habet papaveris lachrymae, galbani, singulorum p. i. *. myrrhae, castorei, piperis, singulorum p. ii. Ex quibus, quod ervi magnitudinem habet, fatis est devorasse.

2. Catapotium valentius ad somnum.

Alterum, stomacho pejus, ad somnum valentius, ex his fit: mandragorae p. *. z. apii seminis, item hyoscyami seminis, singulorum p. iv. *. quae ex vino teruntur. Unum autem ejusdem magnitudinis, quae supra posita est, abunde est sumpsisse.

3. Catapotium ad plurimos dolores per somnum leniendos.

Sive autem capitis dolores, sive ulcera, sive lippitudo, sive dentes, sive spiritus difficultas, sive intestinorum tormenta, sive inflammatio vulvae, sive coxae est, sive jecur, aut lienis, aut latus torquet, sive vitio locorum aliqua prolabitur & obmutescit, occurrit dolori per quietem ejusmodi catapotium. Silis, acori, rutae silvestris seminis, singulorum p. ii. *. castorei, cinamomi, fin-

l. 4. ad concoquendum. l. 10. M. F. P. potest. l. 14. M. F. P. 11. *. ex. l. 20. F. *. 14. l. 21. M. P. vitium. l. 28. M. F. P. est, sive coxa. l. 33. M. F. P. 1. *.

singulorum p. II. *. papaveris lachrymae, panacis radicis, mandragorae malorum aridorum, junci rotundi floris, singulorum p. II. *. piperis grana LVI. Haec per se contrita, rursus intillato subinde passo, simul omnia teruntur, donec crassitudo sordium fiat. Ex eo paulum aut devoratur, aut aqua diluitur, & potui datur.

4. *Catapotium aliud ad multa valens.*

10 † Quinetiam silvestris papaveris, cum jam ad excipiendam lachrymam maturum est, manipulus, qui manu comprehendi potest, in vas demittitur, & super infunditur aqua, quae id contegat, atque ita coquitur. Ubi
15 jam bene manipulus is coctus est, ibidem expressus projiciatur; & cum eo humore passum pari mensura misceatur, inferveatque, donec crassitudinem sordium habeat. Cum infrixit, catapotia ex eo fiunt, ad nostrae
20 fabae magnitudinem, habentque usum multiplicem. Nam & somnum faciunt, vel per se assumpta, vel ex aqua data & aurium dolores levant, adjectis exiguo modo rutae succo, ac passo: & tormina supprimunt ex
25 vino liquata: & inflammationem vulvae coërcent, mista cerato ex rosa facto, cum paululum his croci quoque accessit: & ex aqua fronti inducta, pituitam in oculos decurrentem tenent.

30 5. *Catapotium ad inducendum somnum, quem vulva dolens prohibuit.*

Item, si vulva dolens somnum prohibet, croci p. II. *. anisi, myrrhae, singulorum p. I. *. papaveris lacrymae p. IV. *. cicutaefemi-

l. 4. F. *. 11. l. 16. M. F. P. projicitur. l. cad. M. F. P. passi. l. 17. M. F. P. miscetur. l. 24. succi. l. cad. M. F. passi. l. 27. M. P. paulum. l. 30. M. F. P. quod. l. 32. M. F. P. prohibuit. l. 34. F. M.

1 Rhodjus de Ponder. p. 25.

S 4

feminis p. VIII. *. miscentur, excipiunturque vino veteri & quod lupini magnitudinem habet, in tribus cyathis aquae diluitur. Id tamen in febre periculose datur.

6. *Ad jecur sanandum.* 5

Ad sanandum jecur, nitri p. *. z. croci, myrrhae, nardi Gallici, singulorum p. 1. *, melle excipiuntur, daturque, quod Aegyptiae fabae magnitudinem habeat.

7. *Ad finiendos dolores lateris.* 10

Ad lateris dolores finiendos piperes, aristolochiae, nardi, myrrhae pares portiones.

8. *Ad thoracis dolores finiendos.* 15

Ad thoracis, nardi p. 1. *, thuris, cassiae, singulorum p. III. *, myrrhae, cinnamomi, singulorum p. VI. *. croci p. VIII. resinae terebinthinae quadrans, mellis heminae tres.

9. *Catapotium Athenionis ad tussim.* 20

Ad tussim, † Athenionis: myrrhae, piperis, singulorum p. 1. *. castorei, papaveris lachrymae, singulorum p. 1. *. Quae separatim confusa postea junguntur, & ad magnitudinem fabae nostrae, bina catapotia mane, bina noctu dormituro dantur.

10. *Catapotium Heraclidis Tarentini ad tussim & somnum.* 25

At, si tussis somnum prohibet, ad utrumque Heraclidis Tarentini: croci p. 1. *. cinnamomi, castorei, papaveris lachrymae, singulorum p. 1. *. myrrhae, piperis longi, colli, galbani, singulorum p. *. z. 30

11. *Catapotium ad purganda ulcera in faucibus tussientibus.*

Quod si purganda sunt ulcera in faucibus 35

l. 7. F. *. 1. l. 14. M. F. *. 1. l. 15. M. F. *. 111.
l. 27. M. F. P. om. At. l. cad. M. F. utranque. l. 30.
M. F. *. 1.

bus tuffientibus, panacis, myrrhae, resinae terebinthinae, singulorum p. v. *. galbani p. *. z. hyslopi p. *. z. conterenda sunt, hisque hemina mellis adjicienda, & quod digito excipi potest, devorandum est.

12. *Colice Cassii medici.*

Colice vero Cassii ex his constat: croci, 224, 1.
anisi, castorei, singulorum p. iiii. *. petroselinii p. iv. *. piperis & longi, & rotundi, singulorum p. v. *. papaveris lacrymae, junci rotundi, myrrhae, nardi, singulorum p. vi. *. quae melle excipiuntur. Id autem & devorari potest, & ex aqua calida sumi.

13. *Ad infantem mortuum aut secundas expellendas.*

Infantem vero mortuum, aut secundas expellit aquae potio, cui salis ammoniaci p. i. *. aut cui dictami Cretici p. i. *. adjectum est.

14. *Laborantibus ex partu quid dari debeat.*

20 Ex partu laborantibus, erysimum ex vino tepido jejunis dari debet.

15. *Ad adjuvandum vocem.*

Vocem adjuvat, thuris p. i. *. in duobus cyathis vini datum.

25 16. *Adversus difficultatem urinae.*

Adversus urinae difficultatem: piperis longi, castorei, myrrhae, galbani, papaveris lacrymae, croci, costi, unciae singulae, styracis, resinae terebinthinae pondo sextantes, mellis absinthii cyathus. Ex quibus ad magnitudinem fabae Aegyptiae mane & coenato dari debet.

17. *Arteriacae compositio quomodo fiat.*

Arteriacae vero hoc modo fit: cassiae, iris,

l. 2. M. F. x. l. 6. M. F. Collice. l. 7. M. F. Collice. l. cad. forte costi, uti Libro IV. c. 14. Sed mahm ibi legere croci. Ita Scribon. Larg. cap. xxix. cujus descriptio in aliis variat. l. 21. F. laboranti. l. cad. M. F. P. jejunas. l. 23. M. F. P. *. l. 30. M. P. mel. l. 31. M. F. P. Aegyptiae & mane.

dis, cinnamomi, nardi, myrrhae, thuris, singulorum p. i. *. croci p. i. *. piperis, grana xxx. ex passii tribus sextariis decoquantur, donec mellis crassitudo his fiat. Aut croci, myrrhae, thuris singulorum p. i. *. conjiciuntur in passii eundem modum, eodemque modo decoquantur. Aut ejusdem passii heminae tres usque eo coquantur, donec extracta inde gutta indurescat; & adjicitur tritae cassiae p. i. *. 10

C A P. XXVI.

De quinque generibus noxarum corporis.

CUM facultates medicamentorum proposuerim; genera, in quibus noxa corpori est, proponam. Ea quinque sunt. 15
Cum quid extrinsecus laesit, ut in vulneribus. Cum quid intra seipsum corruptum est, ut in cancro. Cum quid innatum est, ut in vesica calculus. Cum quid increvit, ut vena, quae intumescens in vari- 20
cem convertitur. Cum quid deest, aut cum curta pars aliqua est. Ex his alia sunt, in quibus medicamenta, alia in quibus plus manus proficit. Ego, dilatis his, quae praecipue scalpellum in manum postulant, nunc 25
de his dicam, quae maxime medicamentis egent. Dividam autem hanc quoque curandi partem, sicut priorem; & ante dicam de his, quae in quamlibet partem corporis incidunt; tum de his, quae certas partes 30
infestant. Incipiam a vulneribus.

1. *De vulneribus, quae per tela inferuntur.*

In his autem ante omnia scire medicus debet,

*l. 2. M. F. *. i. l. ead. M. F. *. i. l. 5. M. F. *. i. l. 10. M. F. *. i. l. 12. M. F. P. addunt & primo de vulneribus, quae maxime per tela inferuntur. l. 21. M. F. P. ut. l. 23. M. F. P. quibus plus medicamenta. l. 24. M. F. P. ergo. l. 25. M. F. P. & l. ead. legendum est aut vel ac. l. 29. M. P. om. de his. l. 30. M. F. inducunt. l. 32. a M. F. P. absunt haec: De vulneribus, quae per tela inferuntur.*

i pag. 252. 257.

debet, quae insanabilia sint, & quae difficilem curationem habeant, quae promptiorem. Est enim prudentis hominis, primum eum, qui servari non potest, non attingere, nec subire speciem ejus, ut occisi, quem fors ipsius interemit. Deinde, ubi gravis metus sine certa tamen desperatione est, indicare necessariis periclitantis, in difficili rem esse: ne, si victa ars malo fuerit, vel ignorasse, vel fefellisse videatur. Sed ut haec prudenti viro conveniunt: sic rursus histrionis est, parvam rem attollere, quo plus praestitisse videatur. Obligari aequum est etiam circumspiciat, ne, quod per se exiguum est, majus curantis negligentia fiat.

2. *Quae vulnera insanabilia sint.*

3 Servari non potest, cui basis cerebri, cui cor, cui stomachus, cui jecinoris portae, cui in spina + medulla percussa est; cuique aut pulmo medius, aut jejunum, aut tenuius intestinum, aut ventriculus, aut renes vulnerati sunt; cuive circa fauces grandes venae, vel arteriae praecisae sunt.

3. *Quae vulnera difficilem curationem habeant.*

Vix autem ad sanitatem perveniunt, quibus ulla parte aut pulmo, aut jecinoris crassum, aut membrana, quae continet cerebrum, aut lienis, aut vulva, aut vesica, aut ullum intestinum, aut septum transversum vulneratum est. Hi quoque in praecipiti sunt, in quibus usque ad grandes intusque con-

l. 1. M. P. om. & l. 6. M. F. P. peremit. 7. 10. M. F. P. fefellisse se videatur. l. 14. M. F. P. obligarique aequum. l. 27. M. F. P. om. aut.

1 Hipp. de Arte T. IV. 6. XXIII. 5, 6. Apuleius de Doctr. Platon. L. II. Cicero ad Attic. L. XVI. Ep. 15. Rittershus. ad Isidor. Pelusiot. L. II. Epist. 16. 2 Aegin. VI. 88. 3 Aph. VI. 18. Coac. Not. III. 387. II. Praedict. XIX. XLII. 4 Exemplum vide apud Tulpium Obs. L. III. c. 27. 5 Aph. VI. 24. Coac. Not. III. 379, 389.

conditas venas in alis vel poplitibus mucro defecit. Periculosa etiam vulnera sunt, ubicunque venae majores sunt, quoniam exhaurire hominem profusione sanguinis possunt. Idque evenit non in alis tantum, atque poplitibus; sed etiam in his venis, quae ad anum testiculosque perveniunt. Praeter haec malum vulnus est, quodcunque in alis vel feminibus, vel inanibus locis, vel inter digitos est. Item quodcunque musculum, aut 10
81, 23. nervum, aut arteriam, aut membranam, aut os, aut cartilagine[m] laesit.

4. Quae vulnera tutiorem curationem habeant. Tutissimum omnium, quod in carne est. Et haec quidem loco vel pejora, vel meliora 15
sunt. Modo vero periculum facit, quodcunque magnum est.

5. Observationes in vulneris genere & figura. Aliquid etiam in vulneris genere figuraque est. Nam pejus est, quod etiam collisum, quam 20
quod tantum discissum est, adeo ut acuto quoque, quam retuso telo, vulnerari commodius fit. Pejus etiam vulnus est, ex quo aliquid excisum est; ex quoque caro alia parte abscissa, alia dependet. Pessima quaeque plaga curva 25
est: tutissima, quae lineae modo recta est. Quo deinde propius huic illive figurae vulnus est, eo vel deterius vel tolerabilius est.

18, 33.
119, 31.

6. Aetatis observatio, & corporis, & vitae, & temporis. 30

Quin etiam confert aliquid & aetas, & corpus, & vitae propositum, & anni tempus, quia facilius sanescit puer vel adolescens, quam senior: valens, quam infirmus: neque

1. 2. Caesarius in margine descendit. l. 9. M. F. P. locis, vel in articulis. l. 18. M. F. P. observationes quaedam & aetatis & corporis & vitae & temporis in vulneribus. l. 22. F. vetulo. l. 25. M. F. om. que. P. quae. l. ead. M. P. in orbem. l. 29. a M. F. P. haec absunt: Aetatis observatio & corporis & vitae & temporis.

1 Hippoc. Coac. Not. III. 390. & I. de Morb. III. 5. 2 II. Praed. xxiv. 2. Coac. Praen. III. 389. 3 II. Praedict. xix. 7.

neque nimis tenuis, neque nimis plenus, quam si alterum ex his est: integri habitus, quam corrupti: exercitatus, quam iners: sobrius & temperans, quam vino venerique deditus. Opportunissimumque curatori tempus ¹ vernum est; aut certe neque fervens, neque frigidum. siquidem vulnera & nimius calor & nimium frigus infestant; maxime tamen horum varietas: ideoque perniciosissimus autumnus est. 42, 17.

7. *Signa eorum, quae intus laesa sunt.* 33, 33.

Sed pleraque ex vulneribus oculis subiecta sunt: quorundam ipsae sedes indices sunt, quas alio loco demonstravimus, cum positus interiorum partium ostendimus. Veruntamen, quia quaedam vicina sunt, interestque, vulnus in summa parte sit, an penitius penetraverit, necessarium est notas subjicere, per quas quid intus ictum sit, scire possimus; & ex quibus vel spes, vel desperatio oriatur.

8. *Signa percussæ cordis.* ²

Igitur, corde percussio, sanguis multus fertur, venae languescunt, color pallidissimus, sudores frigidi, mali que odoris, tanquam in aegroto corpore oriuntur: extremisque partibus frigidis ³ matura mors sequitur.

9. *Signa pulmonis icti.* ⁴

Pulmone icto, spirandi difficultas est: sanguis ex ore spumans, ex plaga rubens, simulque etiam spiritus cum sono fertur: in vulnus inclinari juvat: quidam sine ratione confurgunt. Multi si in ipsum vulnus incli-

1. 11. M. F. P. ignorant signa eorum, quae intus laesa sunt. l. 17. M. P. quoque. l. 18. M. F. P. penitus. l. 19. M. F. P. actum. l. 21. M. F. P. oritur. l. 26. M. F. P. orato.

¹ Aph. VI. 47. ² Aeginet. VI. 88. ³ Aph. VIII. 12. ⁴ Aeginet. VI. 88.

inclinati sunt, loquuntur: si in aliam partem, obmutescunt.

10. *Signa jecinoris vulnerati.*

Jecinoris autem vulnerati notae sunt: multus sub dextra parte praecordiorum 5 profusus sanguis: ad spinam reducta praecordia; in ventrem cubandi dulcedo; punctiones, doloresque usque ad jugulum, junctumque ei latum scapularum os, in- 10 tenti. quibus nonnunquam etiam biliosus vomitus accedit.

11. *Signa percussorum renum.*

Renibus vero percussis, dolor ad inguina testiculosque descendit: difficulter urina redditur; eaque aut est cruenta, aut cruor 15 fertur.

12. *Signa vulnerati lienis.*

At, liene icto, sanguis niger a sinistra parte prorumpit: praecordia cum ventriculo ab eadem parte indurescunt: sitis ingens ori- 20 tur: dolor ad jugulum, sicut jecinore vulnerato, venit.

13. *Signa percussae vulvae.*

At, cum vulva percussa est, dolor in inguinibus, & coxis, & feminibus est: san- 25 guinis pars per vulnus, † pars per naturam descendit: vomitus bilis insequitur. Quaedam obmutescunt: quaedam mente labuntur; quaedam, sui compotes, nervorum oculorumque dolore urgeri se confitentur; 30 morientesque eadem, quae corde vulnerato, patiuntur.

14. *Signa percussi cerebri, vel membranae ejus.*

Si cerebrum membranave ejus vulnus accepit,

l. 9. M. F. P. latus. l. 9. M. F. P. intentum. l. 12. M. F. renium. l. 24. M. F. P. om. in. l. 25. M. P. F. femoribus. l. 26. M. P. naturale. l. 31. M. F. P. tandem. l. 34. M. F. P. sin.

accepit, sanguis per nares, quibusdam etiam per aures exit; fereque bilis ¹ vomitus insequitur: quorundam sensus obtunduntur, appellatique ignorant: quorundam ⁵ trux vultus est: quorundam oculi, quasi resoluti, huc illucque moventur: fereque tertio, vel quinto die delirium accedit. Multorum etiam nervi ² distenduntur. Ante mortem autem plerique fascias, quibus ¹⁰ caput deligatum est, lacerant, ac nudum vulnus frigori obijciunt.

15. *Signa stomachi percussæ.*

Ubi stomachus autem percussus est, singultus, & bilis vomitus insequitur: si quid ¹⁵ cibi vel potionis assumptum est, id redditur cito: venarum motus elanguescunt: sudores tenues oriuntur; per quos extremæ partes frigescent.

20. *Signa jejuni intestini, & ventriculi vulnerati, & aliorum intestinorum.* ³

Communes vero jejuni intestini & ventriculi vulnerati notæ sunt. Nam cibus & potio per vulnus exeunt: præcordia indurefcunt: nonnunquam bilis per os redditur. ²⁵ Intestino tantum sedes inferior est. Caetera intestina iccta vel sterces ⁴, vel odorem ejus exhibent.

30. *Signa percussæ medullæ, quæ in spina est.*

Medulla vero, quæ in spina est, discissa, ³⁰ nervi resolvuntur, aut distenduntur: sensus intercidit: interposito tempore aliquo sine voluntate inferiores partes vel semen, vel urinam, vel etiam sterces excernunt.

18. Si

l. 6. M. F. P. huc atque illuc. l. 10. M. F. P. deligatum. l. 15. M. F. P. singultus. l. ead. M. F. ea. l. 29. M. F. P. discissa.

¹ Aph. VI. 50. Aeginet. VI. 88. Hippoc. Coac. Not. III. 383, 384. ² Aegin. VI. 90. ³ Aeginet. VI. 88. ⁴ Vallerioli Obf. L. II. Obf. 9.

18. *Signa septi transversi percussi.*

At, si septum transversum percussum est, praecordia sursum contrahuntur, spina dolet, spiritus rarus est, sanguis spumans fertur.

19. *Signa vesicae vulneratae.*

Vesica vero vulnerata, dolent inguina: quod super pubem est, intenditur: pro urina, sanguis; at ex ipso vulnere urina descendit: stomachus afficitur. itaque aut bilem vomunt, aut singultiunt: frigus, & ex eo mors sequitur.

20. *De sanguine, & sanie, & pure, & eorum speciebus: quandoque meliora, deteriorave sint.*

His cognitis, etiamnum quaedam alia notanda sunt, ad omnia vulnera ulceraque, de quibus dicturi sumus, pertinentia. Ex his autem exit sanguis, sanies, pus. Sanguis omnibus notus est. Sanies est tenuior hoc, varie crassa, & glutinosa, & colorata. Pus crassissimum albidissimumque, glutinosus & sanguine & sanie. Exit autem sanguis ex vulnere recenti, aut jam sanescente. Sanies est inter utrumque tempus. Pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. Rursus & sanies & pus quasdam species Graecis nominibus distinctas habent. Est enim quaedam sanies, quae vel *ιχωρ*, vel *μελιχη* nominatur. Est pus, quod *ελαιδες* appellatur. *ιχωρ* tenuis, subalbidus, ex malo ulcere exit, maximeque ubi, nervo laeso, inflammatio secuta est. *Μελιχη* crassior est, glutinosior, & subalbida, mellique albo subfimis. Fertur haec quoque ex malis ulce-

19. M. F. P. Aut. l. 28. M. F. *hydrops*. l. ead. P. *μελιχη*. M. *melitera*. l. 30. M. F. *hydrops*. l. 32. *μελιχη*. M. *melitera*. l. ead. M. F. P. om. est. l. 33. M. F. P. & *glutinosior*.

1 Mercurial. Variar. Lect. IV, 12.

ulceribus, ubi nervi circa articulos laesi sunt; & inter haec loca, maxime ex genibus. Ἐλασώδες tenue, subalbidum, quasi unguinosum colore, atque pinguitudine oleo albo non dissimile apparet in magnis ulceribus sanescentibus. Malus est autem sanguis, nimium aut tenuis, aut crassus; colore vel lividus, vel niger; aut pituita mistus, aut varius. Optimus calidus, rubens, modice crassus, non glutinosus. Itaque protinus ejus vulneris expedita magis curatio est, ex quo sanguis bonus fluxit. Itemque postea spes in his major est, ex quibus melioris generis quaeque proveniunt.

Sanies igitur mala est, multa, nimis tenuis, livida, aut pallida, aut nigra, aut glutinosa, aut mali odoris, aut quae ipsum ulcus, & junctam ei cutem erodit. Melior est non multa, modice crassa, subrubicunda, aut subalbida. Ἰχθῆρ autem pejor est multus, crassus, sublividus aut subpallidus, glutinosus, ater, calidus, mali odoris. Tolerabilior est subalbidus, quique caetera omnia contraria prioribus habet. Melicera autem mala est, multa, & percrassa: melior, quae & tenuior, & minus copiosa est. Pus inter haec optimum est. Sed id quoque pejus est, multum, tenue, dilutum; magisque, si ab initio tale est; itemque, si colore ferro simile, si pallidum, si lividum, si faeculentum. Praeter haec, si male olet; nisi tamen locus hunc odorem excitat. Melius est, quo minus est, quo crassius, quo albidius: itemque, si laeve est, si nihil olet, si aequa-

l. 4. M. F. P. *unctum*. l. 17. M. F. P. *quae & ipsum*.
 l. 19. M. F. P. *om. est*. l. 20. M. F. *hydrops*. l. 23.
 M. F. P. *qui*. l. 24. *M. melicera*. M. *melicera*. l. 30.
 M. F. P. *faeculentum est*.

T

aequale est. Modo tamen, convenire & magnitudini vulneris, & tempori debet. Nam plus ex majore, plus nondum solutis inflammationibus naturaliter fertur. ^{Ἐλαϊώδης} quoque pejus est multum, & parum pingue: quo minus autem, quoque id ipsum pinguius, eo melius est.

21. *Curatio adversus profusionem sanguinis in vulneribus.*¹

Quibus exploratis, ubi aliquis ictus est, 10 qui servari potest, protinus prospicienda duo sunt: ne sanguinis profusio, neve inflammatio interimat. Si profusionem timeamus (quod ex sede vulneris, & ex magnitudine ejus, & ex impetu ruentis sanguinis intelligi potest) siccis linamentis vulnus implendum est, supraque imponenda spongia ex aqua² frigida expressa, ac manu super comprimenda. Si parum sic sanguis conquiescit, saepius linamenta mutanda sunt. Et, si sicca parum valent, aceto 15 madefacienda sunt. Id vehemens ad sanguinem suppressendum est: ideoque quidam id vulnere infundunt. Sed alius rursus metus subest; ne, nimis valenter ibi retenta materia, magnam inflammationem postea moveat. Quae res efficit, ut neque 20 rodentibus medicamentis, neque adurentibus, & ob id ipsum inducentibus crustam, (quamvis pleraque ex his sanguinem suppressunt) sit utendum: sed, si semel ad ea decurritur, his potius, quae mitius idem efficiunt. Quod si illa quoque profusio vincuntur, venae, quae sanguinem fundunt, 30 appre-

204, 15.
293, 11.

¹ l. 6. M. F. P. etiam. l. 13. Vir doctus in margine codicis scripsit *interveniat*. M. F. P. om. *interimat*. l. 14. M. F. P. om. *ex*. l. 27. M. F. om. *ut*. l. 30. M. P. *fit utendum*. l. 32. M. F. P. om. *his*.

² Aeginet. IV. 53. Aëtius Terrab. IV. Serm. II. 51. ² Frigidam potui exhibet Aëtius Terr. I. Serm. III. c. 145. Cels. p. 204, 31.

apprehendendae, circaque id, quod ictum est, duobus locis deligendae intercidendaeque sunt, ut & in se ipsae coeant, & nihilominus ora praeclusa habeant. Ubi ne id quidem
 5 res patitur, possunt ferro candenti aduri. Sic etiam satis multo sanguine effuso ex eo loco, quo neque nervus, neque musculus est, utputa in fronte, vel superiore capitis parte, commodissimum est, cucurbitulam
 10 admoveere adversa parte, ut illuc sanguinis cursus revocetur.

22. *Curaciones adversus vulnerum inflammationem.*

Et adversus profusionem quidem in his
 15 auxilium est: adversus inflammationem autem, in ipso sanguinis cursu. Ea timeri potest, ubi laesum est vel os, vel nervus, vel cartilago, vel musculus, aut ubi parum sanguinis pro modo vulneris fluxit. Ergo
 20 quoties quid tale erit, sanguinem mature suppressere non oportebit; sed pati fluere, dum tutum erit, adeo ut, si parum fluxisse videbitur, mitti quoque ex brachio debeat; utique, si corpus juvenile, & robustum, &
 25 exercitatum est: multoque magis, si id vulnus ebrietas praecessit. Quod si musculus laesus videbitur, praecidendus erit. nam percussus, mortiferus est: praecisus, sanitatem recipit.

30 23. *De glutinatione vulnerum.*

Sanguine autem vel suppresso, si nimius erumpit; vel exhausto, si per se parum fluxit; longe optimum est, vulnus glutinari. Potest autem id, quod vel in cute,
 vel

l. 6. M. F. P. sed. l. 9. M. F. P. commodissimum tamen est. l. 10. M. F. P. a diversa. l. 34. M. P. vel quod.

vel etiam in carne est ; si nihil ei praeterea mali accedit. Potest caro , alia parte dependens , alia inhaerens ; si tamen etiamnum integra est , & conjunctione corporis fovetur.

In his vero , quae glutinantur , duplex ratio est. Nam si plaga in molli parte est , sui debet : maximeque , si discissa auris ima est , vel imus nasus , vel frons , vel bucca , vel palpebra , vel labrum , vel circa guttur cutis , vel venter. Si vero in carne vulnus est , hiatque , neque in unum orae facile atrahuntur , futura quidem aliena est : imponendae vero fibulae sunt (*ἀσπράγος* Graeci nominarunt) quae oras , paulatim tamen , contrahant ; quo minus lata postea cicatrix fit.

Ex his autem colligi potest , utrum id quoque , quod alia parte dependens , alia inhaerebit , si alienatum adhuc non est , futuram , an fibulam postulet. Ex quibus neutra ante debet imponi , quam intus vulnus purgatum est : ne quid ibi concreti sanguinis relinquatur. Id enim & in pus vertitur , & inflammationem movet , & glutinari vulnus prohibet. Ne linamentum quidem , quod supprimendi sanguinis causa inditum est , inibi relinquendum est. nam id quoque inflammat.

Comprehendi vero futura , vel fibula , non cutem tantum , sed etiam aliquid ex carne , ubi suberit haec , oportebit ; quo valentius haereat , neque cutem abrumpat. Utraque optima est ex : * acia molli , non nimis torta , quo mitius corpori infideat. Utra-

l. 6. M. F. P. om. est. l. 14. M. F. P. nominant. l. cad. M. F. P. paulum. l. 17. M. F. P. om. utrum. l. 34. M. F. P. infidat.

1 De ea librum scripsit Joan. Rhodius. Turneb. Advers. XVII: 21. * H. F. ab Aquapendente, Oper. Chirurg. P. 1. c. 17. pag. 70. Salmatius Epist. 45. & 49.

Utraque neque nimis rara, neque nimis crebra injicienda est. Si nimis rara est, non continet; si nimis crebra est, vehementer afficit; quia, quo saepius acus corpus transivit, quoque plura loca injectum vinculum mordet, eo majores inflammationes oriuntur; magisque aestate. Neutra etiam vim ullam desiderat: sed ea haecenus utilis est, qua cutis ducentem quasi sua sponte subsequitur. Fere etiam fibulae latius vulnus esse patiuntur: futura oras jungit, quae ne ipsae quidem inter se contingere ex toto debent; ut si quod intus humoris concreverit, sit qua emanet. Si quod vulnus neutrum horum recipit, id tamen purgari debet.

Deinde omni vulnere primo imponenda est spongia ex aceto expressa. Si sustinere aliquis aceti vim non potest, vino utendum est. Levis plaga juvatur etiam, si ex aqua frigida expressa spongia imponitur. Sed ea, quocumque modo imposita est, dum madet, prodest: itaque, ut inarescat, non est committendum. Licetque sine peregrinis, & conquisitis, & compositis medicamentis vulnus curare. Sed si quis huic parum confidit, imponere medicamentum debet, quod sine sevo compositum sit ex his, quae cruentis vulneribus apta esse proposui: maximeque si caro est, Barbarum: si nervi, vel cartilago, vel aliquid ex eminentibus, quales aures, vel labra sunt, Polybi sphragidem. Alexandrinum quoque viride nervis idoneum est: eminentibusque partibus

290, 21.

204, 16.

268, 269.

260.

16.

268.

264, 32.

I. 4. M. F. *transiit*. Ita Caesarius in margine. I. 10. M. P. *tamen*. I. 13. M. P. *quid*. I. 14. M. *quia*. I. 23. M. P. *inbaerescat*. I. 32. P. *Polybii*.

1 Maledictam merhodum dicit Etmuller in Comment. ad Schrod. & Morell. pag. 408.

bus ea, quam Graeci *ῥοπή* vocant.

Solet etiam, colliso corpore, exigua parte findi cutis. Quod ubi incidit, non alienum est, scalpello latius aperire; nisi musculi, nervique juxta sunt, quos incidi non expedit. ubi satis diductum est, medicamentum imponendum est. At, si id, quod collisum est, quamvis parum diductum est, latius tamen aperiri propter nervos aut musculos non licet; adhibenda sunt ea, quae humorem leniter extrahant; praecipueque ex his, id, quod *ῥοπήδες* vocari proposui. Non alienum est etiam, ubicunque vulnus est grave, impositum, quo id juvetur, in super circumdare lanam succidam ex aceto & oleo: vel cataplasma, si mollis is locus est, quod leniter reprimat; si nervosus, aut musculofus, quod emolliat.

24. *Quomodo vulnus ligari conveniat.*

Fascia vero ad vulnus deligandum lineae aptissima est: eaque lata esse debet, ut semel injecta non vulnus tantum, sed paululum utrinque oras ejus comprehendat. Si ab altera parte caro magis recessit, ab ea melius attrahitur: si aequae ab utraque, transverse comprehendere oras debet: aut si id vulneris ratio non patitur, media primum injicienda est, ut tum in utramque partem ductur. Sic autem deliganda est, ut & contineat, nec adstringat. quod non continetur; elabatur: quod nimis adstrictum est, cancro periclitatur. Hieme saepius fascia circuire debet: aestate, quoties necesse est. Tum extrema pars ejus inferioribus acuis affuen-

l. i. P. ῥοπή, M. Rbaptusam. l. 2. Vir doctus enim. l. 5. M. F. P. sint. l. 6. M. F. deductum. l. 8. M. bis is. l. ead. M. F. deductum. l. 20. M. F. P. lintea. l. 22. M. F. P. paulum. l. 23. M. F. P. utrinque etiam oras ejus. Vir doctus, etiam ultra oras ejus. l. 25. M. F. P. transversa. l. 30. M. F. P. neque. l. 32. cancro. Vir doctus Gangraena, potius legendum putat.

affluenda est. nam nodus vulnus laedit. nisi tamen longe est.

Porro neminem decipi decet, ut propriam viscera curationem requirant, de quibus supra posui. Nam plaga ipsa curanda extrinsecus, vel futura, vel alio medicinae genere est. In visceribus nihil movendum est; nisi, si quid aut ex jecinore, aut liene, aut pulmone duntaxat extremo dependeat, id praecidatur. Alioquin vulnus interius ea victus ratio eaque medicamenta sanabunt, quae cuique visceri convenire superiore libro proposui.

25. *Quomodo vulnerato agendum sit.*

His ita primo die ordinatis, homo in lecto collocandus est: isque si grave vulnus est, abstinere, quantum vires patiuntur, ante inflammationem, cibo debet: bibere, donec sitim finiat, aquam calidam, vel, si aestas est, ac neque febris, neque dolor est, etiam frigidam. Adeo tamen nihil perpetuum est, sed semper pro vi corporis aestimandum, ut imbecillitas etiam cibum protinus facere necessarium possit; tenuem scilicet, & exiguum, qui tantum sustineat. Multique etiam ex profluvio sanguinis intermorientes ante ullam curationem vino reficiendi sunt; quod alioqui inimicissimum vulneri est.

120, 7.

299, 21.

26. *De notis vulnerum.*

Nimis vero intumescere vulnus, periculosum: nihil intumescere, periculosissimum est. illud indicium magnae inflammationis: hoc, emortui corporis est. Pro-

tinu-

l. 1. M. F. P. ulcus. l. 3. M. F. P. illo. l. 4. M. F. P. requirat. l. ead. M. F. P. viscerum. l. 8. M. P. aut si quid. l. 10. M. F. P. om. id. l. ead. F. alioqui. l. 14. M. F. P. De ratione victus & notis vulnerum; curationibusque eorum. l. 18. M. F. P. inflammationem, a cibo. l. 20. M. F. P. om. ac. l. 22. M. P. viribus. l. 30. M. F. P. om. De notis vulnerum. l. 33. M. F. P. indicium est magnae. l. 34. M. F. P. om. est.

1 Athen. Deipn. L. 1. c. 8. p. 10. 2 Aph. V. 66. 3 Il. Epi- dem. III. 128.

tinusque, si mens homini consistit, si nulla febris accessit, scire licet, mature vulnus sanum fore. At ne febris quidem terrere debet, si in magno vulnere, dum inflammatio est, permanet. Illa pernicioſa est, 5 quae vel levi vulnere supervenit, vel ultra tempus inflammationis durat, vel delirium movet: vel si nervorum ¹ rigorem aut distentionem, quae ex vulnere orta est, ea non finit. Vomitus quoque biliosus non 10 voluntarius, vel protinus, ut percussus est aliquis, vel dum inflammatio manet, malum signum est in his dumtaxat, quorum vel nervi, vel etiam nervosi loci vulnerati sunt. Sponte tamen vomere, non alienum 15 est; praecipue his, quibus in consuetudine fuit: sed neque protinus post cibum, neque jam inflammatione orta, neque cum in superioribus partibus plaga est.

27. De curationibus vulnorum. 20

² Biduo sic vulnere habito, tertio die id aperiendum, detergendaque sanies † ex aqua frigida est, eademque rursus injicienda sunt. Quinto jam die, quanta inflammatio futura est, se ostendit. Quo die rursus de- 25 tecto vulnere, considerandus color est. Quod si lividus, aut pallidus, aut varius, aut niger est; scire licet, malum vulnus esse. idque, quaecumque animadversum est, terrere nos potest. Album, aut rubicun- 30 dum esse vulnus, commodissimum est. Item cutis dura, crassa, dolens, periculum ostendit. Bona signa sunt, ubi haec sine dolore, tenuis, & mollis est. Sed si glutinatur vul-

1. 3. M. F. P. Ac. l. 8. M. F. P. rigor. l. 9. M. F. P. diffentio. l. cad. M. F. P. eam. l. 20. M. F. P. om. De curationibus vulnorum. l. 31. M. F. P. ulcus.

1 Aph. IV. 57. II. 26. 2 De Fractur. XXXIII. 5.

vulnus, aut leviter intumuit, eadem sunt imponenda, quae primo fuerunt.

Si gravis inflammatio est, neque glutinandi spes est, neque movetur, aquae quae
5 que calidae necessarius usus est, ut materiam digerat; & duritiam emolliat, & pus
citet. Ea sic temperanda est, ut manu contingenti jocunda sit; & usque eo adhibenda,
10 donec aliquid minuisse ex tumore caloremque ulceri magis naturalem reddidisse videatur. Post id fomentum, si late
plaga non patet, imponi protinus emplastrum debet, maximeque, si grande vulnus
est, tetrapharmacum: si in articulis, digi-
15 tis, locis cartilaginosis, *ivmides*. At si latius hiat, idem illud emplastrum liquari ex irino unguento oportet, eoque inlita
linamenta disponi per plagam: deinde emplastrum supra dari, & super id lanam succi-
20 dam; minusque etiam, quam primo, fasciae adstringendae sunt.

28 *Curaciones propriae articulorum.*

Sed propria quaedam in articulis visenda sunt. In quibus si praecisi nervi sunt, qui
25 continebant, debilitas 2 ejus partis sequitur. Si id dubium est, & ex acuto telo plaga est, & ea transversa, commodior est: & si ex retuso & gravi est, nullum in figura discrimen
est: at videndum est, pus supra articulum,
30 an infra nascatur. Si sub eo nascitur, albumque & crassum diu fertur, nervum praecisum esse credibile est: magisque, quo
majores dolores inflammationesque, & quo maturius excitatae sunt. Quamvis autem

T 5 non

*l. 1. M. F. leniter. l. 4. M. F. P. eaque pus moveant. l. 5. M. F. P. ut & materiam. l. 7. M. P. ut & manu. l. 8. M. F. P. om. & l. 11. M. F. P. *ivmides*. Post id fomentum, si late plaga non patet, imponi protinus emplastrum debet. l. 15. M. F. P. & l. 16. M. F. P. om. idem. l. 23. M. F. P. om. sed. l. cad. M. F. P. proprie. l. 27. M. F. P. om. & M. F. om. ex. l. 29. M. F. P. visendum. l. 32. M. F. P. magis quoque. l. 33. Vir doctus: si maturius excitatae sunt. l. 33. M. F. P. om. &*

1 Aph. V. 22. 2 Coac. Praen. III. 385. I. de Morb. III. 2.

non abscissus nervus est; tamen, si circa durus tumor diu permanet, necesse est, & diuturnum ulcus esse, & sanato quoque eo, tumorem permanere: futurumque est, ut tarde membrum id vel extendatur, vel 5 contrahatur. Major tamen in extendendo mora est, ubi recurvato articulo curatio 257, 33. adhibita est; quam in recurvando eo, quod rectum continuerimus. Collocari quoque membrum, quod ictum est, ratione certa 10 debet. Si glutinandum est, ut superius sit: si in inflammatione est, ut in neutram partem inclinatum sit: si jam pus profluit, ut devexum sit.

248, 21. Optimum etiam medicamentum, ¹ quies 15 est. Moveri, & ambulare, nisi sanis, alienum est. Minus tamen periculosum his est, qui in capite vel brachiis, quam qui in inferioribus partibus vulnerati sunt. Minimeque ambulatio convenit, femine, aut 20 crure, aut pede laborante. Locus, in quo cubat, tepidus esse debet. Balneum quoque, dum parum vulnus purum est, inter res infestissimas est. Nam id & tumidum & fordidum reddit. Ex quibus ad cancerum 25 transitus esse consuevit. Lenis fricatio recte adhibetur; sed his partibus, quae longe absunt à vulnere.

29 *Vulnus quomodo purgandum est.*

Inflammatione finita, vulnus purgandum est. Id optime faciunt tincta in melle linamenta: supraque id emplastrum vel 30 ^{262.} *πτεροφάρμακον* vel *ἰνεοφάρμακον* dandum est. Tum demum vero purum ulcus est, cum

l. 3. M. F. P. sano. l. 5. M. F. P. om. vel. l. 12. M. F. om. in. l. 18. M. om. in. l. 22. M. F. P. cubabit. l. cad. M. P. debebit. l. 24. M. P. humidum. l. 26. M. F. P. levis. l. cad. M. F. P. frictio. l. 27. M. F. P. longius. l. 32. M. F. P. om. vel *πτεροφάρμακον*. l. 34. M. parum.

1 Hippocrat. de Ulcer. T. 11. 3.

cum rubet, ac nimium neque ficcum, neque humidum est. At, quodeunque sensu caret, quod non naturaliter sentit: quod nimium aut aridum aut humidum est; quod aut albidum, aut lividum, aut nigrum est; id purum non est.

30. *Quomodo vulnus implendum est.*

Purgato vulnere, sequitur, ut impleatur; iamque calida aqua eatenus necessaria est, ut sanies removeatur. Lanae succidae supervacuus usus est: lota melius circumdatur. Ad implendum autem vulnus proficiunt quidem etiam medicamenta aliqua: itaque ea adhiberi non alienum est: ut butyrum cum rosa, & exigua mellis parte; aut cum eadem parte mellis aut cum eadem rosa, *περὸς φάρμακον*; aut ex rosa linamenta. Plus tamen proficit balneum rarum. Cibi boni succi; vitatis omnibus acribus. Sed jam plenioribus, avis, & venatio, & suilla elixa dari potest. Vinum omnibus, dum febris, dum inflammatio est, alienum est: itemque usque ad cicatricem, si nervi, musculive vulnerati sunt; etiam, si alte caro. At, si plaga in summa cute generis tutioris est, potest non pervetus, modice tamen datum, ad implendum quoque proficere. Si quid molliendum est, quod in nervosis locis, musculosisque necessarium est, cerato quoque super vulnus utendum est. At, si caro supercrevit, modice reprimat ficcum linamentum; vehementius, squama aeris. Si plus est, quod tolli opus est, adhibenda sunt etiamnum vehementiora, quae corpus exedant.

295, 284

l. 2. M. P. Ac. l. 5. M. F. P. quod aut pallidum aut. l. 8. M. F. P. om. vulnere. l. 15. M. F. P. is. l. 16. M. F. P. om. mellis. l. 20. M. F. P. plenioribus, nam & avis. l. 25. M. F. P. aut.

exedant. Cicatricem, post omnia haec, com-
mode inducit lycium ex passo aut lacte
dilutum; vel etiam per se impositum sic-
cum linamentum vehementius.

31. *De ulceribus, quae extrinsecus per vulnera 5
incidunt, curationibusque eorum.*

Hic ordo felicitis curationis est. Sed quae-
dam tamen periculosa incidere consue-
runt. Interdum enim vetustas ulcus occupa-
t, induciturque ei callus, & circum orae 10
331, 411. crassae livent. Post quae, quicquid medi-
camentorum ingeritur, parum proficit;
quod fere negligenter curato ulceri super-
venit.

Interdum vel ex nimia inflammatione, 15
vel ob aestus immodicos, vel ob nimia fri-
gora, vel quia nimis vulnus adstrictum est,
294, 31. vel quia corpus senile, aut mali habitus
333, 31. est, cancer occupat. Id genus a Graecis
diductum in species est, nostris vocabulis 20
non est. omnis autem cancer non solum id
corrumpit, quod occupavit; sed etiam ser-
pit: deinde aliis aliisque signis discernitur.
Nam modo super inflammationem rubor
ulcus ambit, isque cum dolore procedit: 25
ἔρυσίπιλος Graeci nominant: modo ulcus
nigrum est, quia caro ejus corrupta est, id-
que vehementius; etiam in putrescendo in-
tenditur, ubi vulnus humidum est, & ex
nigro ulcere humor pallidus fertur, mali- 30
que odoris est, & caro intus corrupta: in-
terdum etiam nervi ac membranae resolu-
vuntur, specillumque demissum descen-
dit aut in latus, aut deorsum, eoque vitio
non-

*l. 1. M. F. exedunt. l. 4. M. F. P. ignorant vehementius.
l. 5. M. F. vulneribus. l. 18. M. F. P. corpus aut senile.
l. 28. M. F. P. om. in. l. 31. M. F. P. carumculaeque
corruptae.*

‡ In principio difficillime cognoscitur teste Galeno M.
M. XIV. Vide Hildan. Observ. Chirurg. Cent. 1. Obs. 1.

nonnunquam os afficitur: modo oritur ea, quam Graeci *γάρρυεργων* appellant.

303.

Priora in qualibet parte corporis fiunt: haec in prominentibus membris, id est, inter ungues, & alas, vel inguina; fereque in senibus, vel in his, quorum corpus mali habitus est. Caro illi ulceri vel nigra, vel livida est; sed sicca & arida, proximaque cutis, plerumque subnigris pustulis impletur; deinde ei proxima, vel pallida, vel livida fereque aeruginosa & sine sensu est. Deterior in inflammatione est, omniaque ea simul serpunt: ulcus, in locum pustulosum: Pustulae, in eum, qui pallet aut livet: pallor aut livor, in id quod inflammatum est: inflammatio, in id quod integrum est, transit. Inter haec deinde febris acuta oritur, ingensque fitis: quibusdam etiam delirium accedit: alii, quamvis mentis suae compotes sunt, balbutiundo vix sensus suos explicant, incipit affici stomachus: fit foedi spiritus ipse odor. Atque initium ejus quidem mali recipit curationem: ubi vero penitus insedit, insanabile est. plurimique sub frigido sudore moriuntur.

51, 30.

32. Curatio veteris ulceris.

Ac pericula quidem vulnerum haec sunt. Vetus autem ulcus scalpello circumcidendum est, excidendaeque ejus orae, &, quicquid super eas livet, aequè incidendum. Si varicula intus est, quae id sanari prohibet, ea quoque excidenda. Deinde, ubi sanguis emissus, novatumque vulnus est, eadem curatio adhibenda, quae in recentibus vulneri

l. 1. M. F. P. nonnunquam quoque os. l. 3. M. F. P. priora. l. 4. M. F. P. hoc. l. 6. M. P. om. in. l. 7. M. P. F. in ulcere. l. 11. M. F. P. rugosa. l. cad. M. F. P. ulterior. l. 20. M. F. P. balbutiundo tamen vix. l. cad. M. suos os explicant. P. ore. l. 21. F. foedus. M. foedius. l. 26. M. F. P. om. veteris. l. 28. F. incidendum. P. incidendum. M. corrigendum. l. 31. M. F. P. his.

neribus exposita est. Si scalpello aliquis uti non vult, potest fanare id emplastrum, quod ex ladano fit: & cum ulcus sub eo exesum est, id, quo cicatrix inducitur.

33. *Curatio Erysiipelatum.*

Id autem, quod *εγχοιμδας* vocari dixi, non solum vulnere supervenire, sed sine hoc quoque oriri consuevit: atque interdum periculum magnum adfert; utique, si circa cervicem aut ¹ caput constitit

Oportet, si vires patiuntur, sanguinem mittere: deinde imponere simul reprimentia & ² refrigerantia; maximeque cerussam solani succo, aut cimoliam cretam aqua pluviatili exceptam; aut ex eadem aqua subactam farinam cupresso adjecta, aut, si tenerius corpus est, lenticula. Quicquid impositum est, betae folio contegendum est, & super linteolum frigida aqua madens imponendum. Si per se refrigerantia parum proderunt, miscenda erunt hoc modo: sulphuris p. i. *. cerussae, croci, singulorum p. x. *. eaque cum vino conterenda sunt, & id his illinendum: aut, si durior locus est, solani folia contrita suillae adipi miscenda sunt, & illinita linteolo superinjicienda.

At, si nigrities est, quae nequedum ferpit, imponenda sunt, quae carnem putrem lenius exedunt; repurgatumque ulcus sic, ut caetera, nutriendum est. Si magis pure est, jamque procedit ac ferpit, opus est vehementius erodentibus. Si ne haec quidem evincunt, aduri locus debet, donec nul-

l. 5. M. P. Erysiipelatum. l. 9. M. F. P. majus. l. 10. M. F. P. cervicis. l. 15. M. F. P. pluviatili. l. 17. M. F. P. lenticulam. l. 22. M. F. P. x. l. ead. M. P. cerussae, & croci. l. 23. M. P. xx. l. 26. F. M. P. illita. l. 28. M. F. P. om. quae.

¹ Aëtius Tetr. IV. Serm. II. c. 59. Aeginet. IV. 21.

² Orisaf. de Morb. Curat. III. 47. 3 Aph. VII. 20.

nullus ex eo humor feratur. nam quod sanum est, siccum est, cum aduritur. Post unctionem putris ulceris, superponenda sunt, quae crustas a vivo resolvant: ἀπυρρῶτα Graeci nominant. Ubi exciderunt, purgandum ulcus, maxime melle & resina est. Sed iis quoque purgari potest, quibus purulenta curantur, eodemque modo ad sanitatem perducendum est.

10 34. Curatio Gangraenae. †

Gangraenam vero, si nondum plane tenet, sed adhuc incipit, curare non difficilimum est; utique in corpore juvenili; & magis etiam, si muscoli integri sunt; si nervi vel laesi non sunt, vel leviter affecti sunt; neque ullus magnus articulus nudatus est; aut carnis in eo loco paululum est, ideoque non multum quod putresceret, fuit, consistitque uno loco vitium; quod maxime fieri in digito potest. In ejusmodi casu primum est, si vires patiuntur, sanguinem mittere. Deinde, quicquid aridum est, & intentione quadam proximum quoque locum male habet, usque ad sanum corpus 25 concidere.

Medicamenta vero, dum malum serpit, adhibenda nulla sunt, quae pus movere consuerunt; ideoque ne aqua quidem calida. Gravia quoque, quamvis reprimentia, 30 aliena sunt; sed his quam levissimis opus est. superque ea, quae inflammata sunt, utendum est refrigerantibus. Si nihilo magis malum constitit, uri id, quod est inter integrum ac viciatum locum, debet. Prae-

l. 4. M. F. P. eas escharas. l. 5. M. F. P. vocant. l. 7. M. F. P. aliis. l. 17. M. F. P. paulum. l. 19. M. P. eo. l. 24. M. F. eo.

† Aeginet. IV. 19.

Præcipueque in hoc casu petendum, non a medicamentis solum, sed etiam a victus ratione præsidium est. Neque enim id malum, nisi corrupti vitiosique corporis est. Ergo primo, nisi imbecillitas prohibet, abstinentia utendum. Deinde danda, quæ per cibum potionemque alvum, ideoque etiam corpus adstringant; sed ea levia. Postea, si vitium constitit, imponi super vulnus eadem debent, quæ in putri ulcere præscripta sunt. Ac tum quoque plenioribus cibis uti licebit ex media materia; sed tamen non nisi alvum, corpusque siccantibus: aqua vero pluviali frigida. Balneum, nisi jam certa fiducia redditæ sanitatis est, alienum est; siquidem emollitum in eo ulcus cito rursus eodem malo afficitur. Solent vero nonnunquam nihil omnia auxilia proficere; ac nihilominus serpere sub his cancer. Inter quæ miserum, sed unicum, auxilium est; ut caetera pars corporis tuta sit, membrum, quod paulatim emoritur, abscindere.

35. *Curatio vulnerum, ubi quid collisum est, aut detritum; aut infixum.*

Hæ gravissimorum vulnerum curationes sunt. Sed ne illa quidem negligenda, ubi interior pars collisa; aut ubi dera sum, detritumve aliquid est; aut ubi furculus corpori infixus est; aut ubi tenue, sed altum vulnus infedit.

In primo casu commodissimum est mallicorium ex vino coquere, interioremque ejus partem continere, & cerato miscere

l. 12. M. F. P. sic. l. 14. M. F. pluviali. l. 16. M. F. P. vulnus. l. 19. M. F. P. om. sub. l. 24. a M. F. P. hæc absunt: Curatio vulnerum, ubi quid collisum est, aut detritum, aut infixum. l. 27. M. F. ubi integra cute interior. l. 28. M. F. collisa est; aut. l. 29. M. P. F. attrituræ. l. 33. M. interiorumque. l. 34. M. F. P. continere.

ex rosa facto, idque superponere: deinde, ubi cutis ipsa exasperata est, inducere lene medicamentum, qualis *λιδεργ* est.

267, 9:

Deraso vero, detritoque, imponendum est emplastrum *πικροδύζιανον*, minuendusque cibus & vinum subtrahendum. Neque id, quia non habebit altiores ictus, contemnendum erit; siquidem ex ejusmodi casibus saepe cancri fiunt. Quod si levius id erit, & in parte exigua, contenti esse poterimus eodem leni medicamento.

Surculum vero, si fieri potest, oportet vel manu, vel etiam ferramento educere. Si vel praefractus est, vel altius descendit, quam ut ita fieri possit, medicamento evocandus est. Optime autem educit superimposita arundinis radix; si tenera est, protinus contrita; si jam durior, ante in mullis decocta, cui semper mel adjiciendum est aut aristolochia cum eodem melle. Pessima ex furculis, arundo est; quia aspera est. Eademque offensa etiam † in silice est. Sed usu cognitum est, utramque adversus alteram medicamentum esse, si contrita ac superimposita est. Facit autem idem in omnibus furculis, quodcumque medicamentum extrahendi vim habet. Idem altis tenuibusque vulneribus aptissimum est. Priori rei Philocratis: huic Hecataei emplastrum maxime convenit.

264

36. *Quomodo cicatrix vulneri inducenda, purgandaque sit.* †

Ubi vero in quolibet vulnere ventum ad inducendum cicatricem est (quod pur-

l. 1. M. P. supponere. l. 3. M. P. quale. l. 13. M. P. ejicere. l. 24. M. F. P. om. as.

‡ Aeginet. IV. 45.

purgatis jam, repletisque ulceribus necessarium est) primum ex aqua frigida linamentum, dum caro alitur: deinde cum jam continenda est, ficcum imponendum est, donec cicatrix inducatur: tum deligari super album plumbum oportet, quo & reprimatur cicatrix, & colorem maxime sano corpori similem accipit. Idem radix silvestris cucumeris praestat. Idem compositio, quae habet elaterii p. i. *. spumae 10 argenti p. ii. *. glandis unguentariae pondō iv. *. quae excipiuntur resina terebinthina, donec emplastri crassitudo ex omnibus fiat. At nigras quoque cicatrices leniter purgant, paribus portionibus mixta, aerugo 15 & plumbum elotum, eademque resina cocta; sive eo ungitur cicatrix, quod in facie fieri potest; sive id ut emplastrum imponitur, quod in aliis partibus commodius est.

At, si vel excrevit cicatrix, vel concava 20 est, stultum est, decoris causa, rursus & dolorem & medicinam sustinere: alioquin res utrique succurri patitur. Siquidem utraque cicatrix exulcerari scalpello potest. Si medicamentum aliquis mavult, idem efficiunt compositiones hae, quae corpus excedunt. Cute exulcerata, super eminentem carnem exedentia medicamenta conjicienda sunt: super concavam, implentia: donec utrumque ulcus sanae cuti aequetur, & 30 tum cicatrix inducatur.

l. 11. M. F. P. ignorant glandis. l. cad. M. F. P. unguenti. l. 14. M. F. P. Ac. l. 16. M. F. P. om. & l. cad. M. F. P. rosa. l. 17. M. F. P. om. eo. l. 21. M. P. F. rursus. l. 29. F. eae.

CAP.

C A P. XXVII.

*De vulneribus, quae per morsus inferuntur
eorumque curationibus.*

DIXI de his vulneribus, quae maxime
per tela inferuntur. † Sequitur, ut
de his dicam, quae morfu fiunt, interdum
1 hominis, 2 interdum simiae, saepe canis,
nonnunquam ferarum, aut aliorum animalium,
aut serpentium. Omnis autem
10 † ferae morsus habent quoddam virus.

Itaque, si vehemens vulnus est, 3 cucurbitula
admovenda est: si levius, protinus
emplastrum injiciendum, praecipueque
Diogenis. si id non est, quodlibet ex his, 263.
15 quae adversus morsus proposui. si ea non
sunt, viride Alexandrinum; si ne id quidem
est, quodlibet non pingue ex his, quae
recentibus vulneribus accommodantur. 264.

Sal quoque his, praecipueque ei, quod canis
fecit, medicamentum est, si aridus vulneri
imponitur, superque id duobus digitis
verberatur. exsaniat enim. Ac salsamentum
quoque recte super id vulnus deligatur.

25 2. *Curatio adversus rabiosi canis morsum.* 4

Utique autem, si rabiosus canis fuit,
cucurbitula virus ejus extrahendum est.
Deinde, si locus neque nervosus, neque
musculosus est, vulnus id adurendum est.
30 Si uri non potest, sanguinem homini
mitti non alienum est. Tum ulso quidem
vulneri superimponenda, quae caeteris ulstis
sunt. Ei vero, quod expertum ignem non
est,

1. 9. M. F. P. ferarum. l. 14. M. F. P. Diogeni. l.
21. M. F. P. manus.

1 Dom. Panarolus Pentec. 11. Obs. 32. 2 Seren.
Samm. XLV. 3 Aeginet. V. 2. 4 Aeginet. V. 3.
Aetuar. M. M. VI. 11.

est, ea medicamenta, quae vehementer exedunt. Post quae nullo novo magisterio, sed jam supraposito vulnus erit implendum, & ad sanitatem perducendum. Quidam post rabiosi canis morsum protinus in balneum mittunt; eumque ibi patiuntur desudare, dum vires corporis finunt, vulnere aperto; quo magis ex eo quoque virus distillet: deinde multo meracoque vino excipiunt. quod omnibus venenis contrarium est. Idque cum ita per triduum factum est, tutus esse homo a periculo putatur.

Solet autem ex eo vulnere, ubi parum occursum est, aquae timor nasci. *ιδροφοβία* Graeci appellant. Miserrimum genus morbi: in quo simul aeger & siti & aquae metu cruciatur. quo oppressis in angusto spes est. Sed unicum tamen remedium est, nec opinantem in piscinam non ante ei provisam projicere, &, si natandi scientiam non habet, modo mersum bibere pati, modo attollere; si habet, interdum deprimere, ut invitus quoque aqua satietur. sic enim simul & sitis, & aquae metus tollitur. Sed aliud periculum excipit, ne infirmum corpus in aqua frigida vexatum, nervorum distentio absumat. Id ne incidat, a piscina protinus in oleum calidum demittendus est. Antidotum ² autem (praecipue id, quod primo loco posui; ubi id non est, aliud) si nondum aeger aquam horret, potui ex aqua dandum est: &, si amaritudine offenditur, mel adjiciendum est: at, si jam is morbus occupavit, per catapotia sumi potest.

3. Cu-

l. 3. M. F. P. ulcus. l. 6. M. F. P. ibique. l. 7. M. F. P. ulcere aperto. l. 12. M. F. P. videtur. l. 14. M. P. tumor. l. ead. hydrophlogas. l. 33. M. F. P. &

1 Cassii Problem. 73. 2 Scribon. Larg. c. XLIII. 6. 171.

3. *Curationes communes aduersus omnes
morsus serpentium.*¹

Serpentium quoque morsus non nimium distantem curationem desiderant: quamvis in ea multum antiqui variarunt; adeo ut in singula anguium genera singula medendi praeciperent; aliique alia. sed in omnibus eadem maxime proficiunt. Igitur in primis supra vulnus id membrum deligandum est: non tamen nimium vehementer, ne torpeat. Dein venenum extrahendum est. Id cucurbitula optime facit. Neque alienum est, ante scalpello circa vulnus incidere, quo plus vitii jam sanguinis extrahatur. Si cucurbitula non est, (quod tamen vix incidere potest) tum quodlibet simile vas, quod idem possit. Si ne id quidem est, homo ² adhibendus est, qui vulnus exsugat.

20 Neque hercule scientiam praecipuam habent hi, qui ³ † Pfylli nominantur; sed audaciam usu ipso confirmatam. Nam venenum serpentis, ut quaedam etiam venatoria venena, quibus Galli praecipue utuntur, non gustu, sed in vulnere nocent. Ideoque colubra ipsa tuto estur: ictus ejus occidit, & si stupente ea (quod per quaedam medicamenta circulatores faciunt) in os digitum quis indidit, neque percussus est, nulla in ejus saliva noxa est. Ergo quisquis, exemplum Pfylli secutus, id vulnus exfluxerit, & ipse tutus erit, & tutum hominem praestabit. Illud interea ante debet attendere, ne quod in gingivis, palatove, aliave parte

te

1. 6. M. F. P. om. adeo. 1. 7. M. P. medendi genera praeciperent. 1. ead. M. F. P. atque aliis. 1. 9. M. F. P. super. 1. 20. M. P. Hercules. 1. 30. M. F. P. ea. 1. 33. M. F. P. ne intreat.

1 Aëtii Tetrab. IV. Serm. 1. c. 1. 2. & seqq. 2 Aeginaet. V. 2. Actuar. M. M. VI. 11. 3 Vocantur alio nomine *Marfi*. Vid. Reines. Variar. Lect. 1. c. 8. p. 26.

te oris ulcus habeat. Post haec is homo loco calido collocandus est, sic, ut id, quod percussum erit, in inferiorem partem inclinetur.

Si neque qui exfugat, neque cucurbitula est, forbere oportet jus anserinum, vel vitulinum, & vomere. Vivum autem galinaceum pullum per medium dividere, & protinus calidum super vulnus imponere sic, ut pars interior corpori jungatur. Facit id etiam hoedus agnufve discissus, & calida ejus caro statim super vulnus imposita. Emplastra quoque, quae supra comprehensa sunt. Aptissimumque est, vel Ephesium, vel id quod ei subiectum est. Praefensque in aliquo antidoto praesidium est. Sin id non est, necessarium est exforbere portionem meri vini cum pipere, vel quidlibet aliud, quod calori movendo est, nec humorem intus coire patitur. nam maxima pars venenorum frigore interimit. Omnia etiam urinam moventia, quia materiam extenuant, utilia sunt.

4. Speciales curationes adversus ictus serpentium:

& primo adversus ictum Aspidis.

Haec adversus omnes ictus utilia sunt, cummuniaque: usus tamen ipse docuit, cum, quem ² Aspis percussit, acetum potius bibere debere. Quod demonstrasse dicitur casus cujusdam pueri, qui cum ab hac ictus esset, & partim ob ipsum vulnus, partim ob immodicos aestus siti premeretur, ac locis siccis alium humorem non reperiret, acetum, quod forte secum habebat, ebibit, & libera-

1. G. M. F. P. vel ovillum vel vitulinum. l. 18. M. F. P. quo calor movendus est. l. 19. M. F. P. ne. l. cad. M. P. patitur. l. cad. M. maxima. l. 25. M. F. P. om. utilia. l. 26. M. F. P. communia: sunt.

1 Aeginet. V. 18. Aënius Tetrab. IV. Serm. I. 20.

2 De Aspide videatur Ammian. Marcellin. L. XXII. Cap. 15. pag. 338. Ejus morsum sanari posse negat Aelian. de Animal. 1. Cap. 54.

liberatus est. Credo quoniam id, quamvis refrigerandi vim habet, habet tamen & dissipandi. Quo fit, ut terra respersa eo spumet. Eadem ergo vi verisimile est spiffescentem quoque intus humorem hominis ab eo discuti, & sic dari sanitatem.

5. *Adversus ictum Scorpionis.* ¹

In quibusdam etiam aliis serpentibus certa quaedam auxilia satis nota sunt. Nam scorpio ipse sibi pulcherrimum medicamentum est. Quidam contritum cum vino bibunt. Quidam eodem modo contritum super vulnus imponunt. Quidam super prunas eo imposito, vulnus suffumigant, undique veste circumdata, ne is fumus dilabatur; tum carbonem ejus super vulnus deligant. Bibere autem oportet herbae foliaris (quam *ἰλιόθετον* Graeci vocant) semen, vel certe folia ex vino. Super vulnus vero etiam furfures ex aceto, vel ruta silvatica recte imponitur, vel cum melle sal tostus. Cognovi tamen medicos, qui ab scorpione ictis nihil aliud, quam ex brachio sanguinem miserunt.

25 6. *Adversus Aranei & Scorpionis ictum.*

Ad scorpionis etiam, & ad ² aranei ictum, allium cum ruta recte miscetur, ex oleoque contritum superimponitur.

30 7. *Adversus ³ Cerastris, & ⁴ Dipsadis, & Haemorrhoidis ictum.* ^{*}

At, si cerastris, aut dipsas, aut haemorrhoidis percussit, asphodeli, quod Aegyptiae fabae magnitudinem aequet, arefactum, in duas

1. 2. M. F. P. tamen habet etiam. l. 10. M. F. P. sibi ipse. l. 14. prunam. l. 26. M. F. P. etiam. Et ad S. autem. l. 29. M. F. P. Dipsac. l. 32. M. F. spoli.

1 Aëtius Tetrab. IV. Serm. I. 19. 2 Aëtius Tetrab. IV. Serm. I. 16. Ex eo mors. Dom. Panarolus Pentec. 1. Obs. 45. 3 Describitur ab Aelian. de Animal. l. c. 57. Aëtius. 4 Tetrab. IV. Serm. I. 22. 23.

duas potiones dividendum est sic, ut ei rutae paululum adjiciatur. Trifolium quoque & mentastrum, & cum aceto panaces aequè proficiunt. Costumque, & cassia, & cinnamomum rectè per potionem assumuntur.

8. *Adversus Chelydri ictum, & Ceraſtis.*

Adversus Chelydri vero ictum, panaces, aut laser, quod sit scrupulorum p. ii. *. vel porri succus cum hemina vini sumendus est, & edenda multa satureia. Imponendum autem super vulnus stercus caprinum ex aceto coctum; aut ex eodem hordeacea farina; aut ruta, vel nepeta, cum sale contrita, melle adjecto. Quod in eo quoque vulnere, quod ceraſtes fecit, aequè valet.

9. *Adversus Phalangii ictum.*

Ubi vero phalangium nocuit, praeter eam curationem, quae manu editur, saepe homo demittendus in folium est, dandusque ei myrrhae & uvae taminiae par modus ex passi hemina; vel radiculae semen, aut lolii radix ex vino; & super vulnus furfures ex aceto cocti; imperandumque, ut is conquietetur.

10. *Adversus ictus Italarum anguium, qui minus terribiles peregrinis sunt.*

Verum haec genera serpentium & peregrina, & aliquanto magis pestifera sunt; maxime, quae aestuosis gignuntur locis. Italia frigidioresque regiones hac quoque parte salubritatem habent, quod minus terribiles angues edunt. Adversus quos fatis proficit herba betonica, vel cantabrica, vel centaurion, vel agrimonia, vel trixago, vel

1. 2. M. F. P. paulum. 1. 6. M. F. P. chelydri. 1. 7. M. F. P. Chelydri. 1. ead. M. F. panacis. 1. 18. M. F. P. redditur. 1. 20. M. F. taminiae. 1. 28. M. P. maximeque.

1 Aëtius Tetrab. IV. Serm. I. 35. 2 Aëtius Tetrab. IV. Serm. I. 18. 3 Salmasius in Notis ad Spartianum Hadrian. C. 20. pag. 190. Ed. Hackian.

vel perforata, vel marinae pastinacae; si vel
 fingulae binaeve tritae, & sic potui datae
 sunt cum vino, & super vulnus impositae.
 Illud ignorare non oportet, omnis serpen-
 5 tis ictum & jejuni & jejuno magis nocere.
 ideoque perniciosissimi sunt, † cum incu-
 bant: utilissimumque est, ubi ex anguibus
 metus est, non ante progredi, quam quis
 aliquid assumpsit.

10 11. *Remedium generale adversus omnia venena,
 vel in cibo, vel in potione assumpta.*

Non tam facile his opitulari est, qui ve-
 nenum, vel in cibo, vel in potione sump-
 serunt. Primum, quia non protinus fen-
 15 tiunt, ut ab angue icti: ideo ne succurrere
 quidem statim sibi possunt. Deinde quia
 noxa non a cute, sed ab interioribus par-
 tibus incipit. Commodissimum est tamen,
 ubi primum sensit aliquis, protinus oleo
 20 multo epoto vomere. Deinde, ubi praecor-
 dia exhaustit, bibere antidotum: si id non
 est, vel merum vinum.

12. *Specialia remedia adversus quaedam venena:
 & primo adversus Cantharidas.*¹

35 Sunt tamen quaedam remedia propria
 adversus quaedam venena, maximeque le-
 viora. Nam si cantharidas aliquis ebibit,
 panaces cum lacte contusa, vel galbanum
 vino adjecto dari, vel lac per se debet.

30 13. *Adversus Cicutam.*²

Si cicutam, vinum merum calidum cum
 ruta quamplurimum ingerendum est; de-
 inde is vomere cogendus: posteaque laeser
 ex vino dandum. Isque, si febre vacat, in
 cali-

1. 1. M. F. P. *perforata*. l. ead. M. F. P. om. *si vel*. l. 2.
 M. F. P. om. *fic*. l. ead. M. F. P. *cum vino, potui datae*.
 l. 3. M. F. P. om. *sunt*. l. 4. M. F. P. *ignorari*. l. 5. M. F.
perniciosissimae. l. 15. M. F. P. *ita*. l. 28. M. P. *galbano*.
 l. 31. M. F. *cicuta*.

¹ Aeginer. V. 30. Scribon. Larg. LVII. Actuar. M. M.
 V. 12. ² Aeginer. V. 41. Scribon. Larg. XLVII. Actuar.
 M. M. V. 12.

calidum balneum mittendus: si non vacat, unguendus ex calefacientibus est. Post quae quies ei necessaria est.

14. *Adversus Hyoscyamum.* ¹

Si hyoscyamum, fervens mullum bibendum est, aut quodlibet lac, maxime tamen asininum.

15. *Adversus Cerussam.* ²

Si cerussam, jus malvae, vel juglandis ex vino contritae, maxime profunt.

16. *Adversus Sanguisugam, si epota est,*

& lac, quod intus coit. ³

Si sanguifuga epota est, acetum cum sale bibendum est. Si lac intus coit, aut passum, aut cum aceto laser.

17. *Adversus Fungos inutiles.* ⁴

Si fungos inutiles quis assumpsit, radice aut e posca, aut cum sale & aceto edenda est. Ipsi vero hi & specie quidem discerni possunt ab utilibus, & cocturae genere idonei fieri. Nam sive ex oleo inferbuerunt, sive piri furculus cum his inferbuit, omni noxa vacant.

18. *De adustis corporis locis, & quomodo curari debeant.* ⁵

Adustis quoque locis extrinsecus vis inferitur; itaque sequi videtur, ut de his dicam. Haec autem optime curantur foliis aut lili, aut linguae caninae, aut betae in vino oleoque decoctis. Quorum quodlibet protinus impositum ad sanitatem perducit.

Sed dividi quoque curatio potest in ea, quae mediocriter excedentia reprimentiaque,

l. 9. M. F. P. juglandis. l. 14. M. F. P. aut passum coagulum aut. l. 17. M. P. L. assumpserit. l. 18. M. F. P. L. epota. l. 21. Alii idonei sunt. l. 29. M. F. P. L. in vetere vino. l. 34. Vir doctus exsiccantia.

¹ Aeginet. V. 38. ² Scribon. Larg. XLVII. ³ Aeginet. V. 36. Plin. H. N. XXII. 23. ⁴ Aeginet. V. 54. Scrib. Larg. LXVI. ⁵ Aegin. IV. 11. Seren. Samn. LX. Aëtius Tetrab. IV. Scrim. II. 64.

que, primo & pustulas prohibeant, & summam pelliculam exasperent: deinde ea, quae lenia ad sanitatem perducant. Ex prioribus est lenticulae cum melle farina: 5 vel myrrha cum vino; vel creta cimolia cum thuris cortice contrita, & aqua coacta, atque, ubi usus necessitas incidit, aceto diluta. Ex insequentibus, quaelibet *λιπιδ.* 267. Sed idonea maxima est, quae vel plumbi 10 retrimentum, vel vitellos habet.

Est etiam illa adustorum curatio, dum inflammatio est, impositam habere cum melle lenticulam: ubi ea declinavit, farinam cum ruta, vel porro, vel marrubio, 15 donec crustae cadant, tum ervum cum melle, aut irim, aut resinam terebinthinam, donec ulcus purum sit: novissime siccum linamentum.

C A P. XXVIII.

20 De interioribus ulceribus, quae, aliqua corporum parte corrupta, nascuntur.

I. De carbunculo 1

25 **A**B his, quae extrinsecus incidunt, ad ea veniendum est, quae interius, corrupta aliqua corporum parte, nascuntur. Ex quibus non aliud carbunculo pejus. Ejus hae notae sunt. Rubor est, superque eum non nimium pustulae eminent, maxime nigrae, interdum sublividae, aut 30 pallidae. In iis sanies esse videtur; infra color niger est. Ipsum corpus aridum, & durius, quam naturaliter oportet. Circaque quasi crusta est; eaque inflammatione cingitur.

1. 4. M. F. P. L. vol. 1. 5. M. F. P. L. om. vol. 1. 10. M. F. P. L. recrementum. 1. 13. M. F. L. farina. 1. 22. M. F. P. De carbunculo & ejus curatione. 1. 28. F. M. eminent. 1. 30. M. P. jus. 1. 32. M. F. P. circa quem.

1 Aeginet. IV. 25. Actuar. M. M. II. 12. Oribaf. Syuopf. VII. 12.

gitur. Neque in eo loco levare cutis potest, sed inferiori carni quasi affixa est. Somnus urget. Nonnunquam horror, aut febris oritur, aut utrumque. Idque vitium subteractis quasi quibusdam radicibus serpit; interdum celerius, interdum tardius. Supra quoque, procedens inalbescit; dein lividum fit; circumque exiguae pustulae oriuntur. Et si circa stomachum faucesve incidit, subito spiritum saepe elidit.

Nihil melius est, quam protinus adurere. Neque id grave est, nam non sentit; quoniam ea caro mortua est. Finisque adurendi est, dum ex omni parte sensus doloris est. Tum deinde ulcus, sicut caetera adusta, curandum est. Sequitur enim sub medicamentis erodentibus crusta: quae undique a viva carne diducta, trahit secum, quicquid corruptum erat: purusque jam finis curari potest implentibus. At, si in summa cute vitium est, possunt succurrere quaedam vel exedentia tantum, vel etiam adurentia. Vis pro magnitudine adhibenda est. Quodcumque vero medicamentum impositum est, si satis proficiet, protinus a viva corruptam partem resolvet.

Certaque esse fiducia potest fere, si undique vitiosa caro excidat, qua hujuscemodi medicamen exest: si id non fit, medicamentumque malo vincitur, utique ad usionem properandum est. Sed in ejusmodi casu abstinendum a cibo, a vino est. Aquam liberaliter bibere expedit. Magisque ea servanda sunt, si febricula quoque accessit.

2. De

l. 15. M. F. P. vulnus. l. 19. purusque vir doctus, ubi priusque legebatur. l. cad. M. F. P. priusque. l. 25. M. F. P. positum. l. 26. M. F. P. resoluit. l. 27. M. F. P. ut. l. 28. M. F. P. excedat. l. cad. M. F. P. hujusve rei. l. 29. M. F. medicamentum.

2. De Carcinomate.

Non idem periculum *καρκίνωμα* affert, nisi imprudentia curantis agitatedum est. Id vitium fit maxime in superioribus partibus, circa ¹ faciem, nares, aures, labra, ² mammas feminarum. Et ex jecore, aut splene hoc nascitur. Circa locum aliqua quasi puncta sentiuntur: isque immobilis, inaequaliter tumet: interdum etiam torpet. Circa eum inflatae venae quasi recurvantur: haecque pallent, aut livent: nonnunquam etiam in quibusdam delitescunt. Tactusque is locus, aliis dolorem affert, in aliis eum non habet. Et nonnunquam sine ulcere durior aut mollior est, quam esse naturaliter debet: nonnunquam iisdem omnibus ulcus accedit. Interdumque nullam habet proprietatem: interdum simile his est, quae vocant Graeci *κονδυλώματα*; aspredine quadam & magnitudine sua. Colorque ejus ruber est, aut lenticulae similis. Neque tuto secatur. nam protinus aut resolutio nervorum, aut distentio insequitur. Saepe homo ictus obtumescit, atque ejus anima deficit. Quibusdam etiam, si id ipsum pressum est, quae circa sunt, intenduntur & intumescunt. Namque pessimum id genus est, fereque primum id fit; quod *κακόνθηδες* a Graecis nominatur. Deinde ex eo id *καρκίνωμα*, quod sine ulcere est. Deinde ulcus; & ex eo, thymium.

† Tolli nihil, nisi *κακόνθηδες*, potest: reliqua curationibus irritantur. Et quo major vis adhibita est, eo magis quidam usi sunt medicamentis adurentibus. Quidam ferro ad-

l. 1. M. F. P. De carcinomate & ejus curatione. l. 6.
M. F. P. in. l. ead. M. F. P. jecore, autem aut. l. 8. M.
F. P. inaequalis. l. 21. M. F. P. fertur. l. 26. F. ob quae.
M. P. nam quae. l. 30. M. F. P. om. &

1 Aegin., III. 22. 2 Scribon. Larg., XXI.

adufferunt: quidam scalpello exciderunt, neque ulli unquam medicina profuit: sed adusta, protinus concitata sunt, & increverunt, donec occiderent. Excisa etiam post inductam cicatricem, tamen reverterunt, & causam mortis attulerunt. Cum interim plerique nullam vim adhibendo, qua tollere id malum tentent; sed imponendo tantum lenia medicamenta, quae quasi blandiantur, quo minus ad ultimam senectutem perveniant, non prohibeantur. Discernere autem cacoethes, quod curationem recipit, a carcinomate, quod non recipit, nemo scire potest, nisi tempore & experimento.

Ergo, ubi primum id vitium notatum est, imponi debent medicamenta adurentia. Si levatur malum, minuunturque ejus indicia, procedere curatio potest & ad scalpellum, & ad ustionem. Si protinus irritatum est, scire licet, jam carcinoma esse; removendaque sunt omnia acra, omnia vehementia. Sed, si sine ulcere is locus durus est, imponi sicum quam pinguisimam, aut *364, 14.* *πρωϊδης* emplastrum satis est. Si ulcus aequale est, ceratum ex rosa injiciendum est, adjiciendusque ei pulvis ex contrita testa, ex aqua, qua faber ferrarius tingere candens ferrum solitus est. Si id nimium supercrevit, tentanda squama aeris est (quae lenissima ex adurentibus est) eatenus, ne quid eminere patiatur; sed ita, si nihil exacerbavit: sin minus, eodem cerato contenti esse debebimus.

3. De

l. 2. M. F. P. proficit. l. 11. M. F. P. prohibentur. l. 11. M. P. discedere. l. 14. M. F. sed. l. 23. M. F. om. durus. l. 28. M. F. P. om. aqua. l. 33. M. F. P. si.

1 Aphor. VI. 38.

3. De Theriomate.

Est etiam ulcus, quod *melana* Graeci
 vocant. Id & per se nascitur, & interdum
 ulceri ex alia causa facto supervenit. Co-
 5 lor est vel lividus, vel niger: odor foe-
 dus: multus, & muco similis humor. Id-
 ipsum ulcus neque tactum, neque medica-
 mentum sentit: pruriginē tantum move-
 tur. circa dolor est, & inflammatio. Inter-
 10 dum etiam febris oritur. Nonnunquam ex
 ulcere sanguis erumpit. Atque id quoque
 malum serpit. quo omnia saepe intendun-
 tur. Fitque ex his ulcus, quod *ἰσθητικὸν ἰδίου-
 ῖδρον* Graeci vocant; quia celeriter serpen-
 15 do, penetrandoque usque ad ossa, corpus
 vorat. Id ulcus inaequale est, † coeno si-
 mile; inestque multus humor glutinosus; o-
 dor intolerabilis; majorque, quam pro mo-
 do ulceris, inflammatio. Utrumque, sicut
 20 omnis cancer, fit maxime in senibus; vel his,
 quorum corpora mali habitus sunt.

Curatio utriusque eadem est: sed in ma-
 jore malo major vis necessaria. Ac pri-
 mum, a victus ratione ordinandum est: ut
 25 quiescat in lectulo: ut primis diebus a cibo
 abstineat: aquam quamplurimam assumat.
 Alvus quoque ei ducatur. Dein, post in-
 flammationem, cibum boni succi capiat:
 vitatis omnibus acribus: potionis quan-
 30 tum volet, sic, ut interdiu quidem aqua
 contentus sit: in coena vero etiam vini au-
 steri aliquid bibat. Non aequae tamen fame
 in his, quos *ἰσθητικὸν* urget, atque in his, qui
melana adhuc habebunt, utendum erit.

Et

167, 18;

84, 9.

*l. i. M. F. P. De Theriomate & ejus curatione. l. 6. M.
 F. P. mucii. l. 6. M. F. ipsum. l. 7. F. tractum. l. 8. M.
 F. P. movetur. at citra. l. 11. M. F. P. at. l. 12. M. F. P.
 quae. l. 15. M. F. P. om. ad. l. 16. Vir doctus im inferbit:
 Id ulcus inaequale est, inestque multus humor glutinosus, coe-
 20 no similis. l. 23. M. F. P. magis. l. 24. M. P. ordinandus.
 & 31. M. F. P. om. vero. l. 33. F. iis. l. ead. M. P. om. in.
 † Actuar. M. M. II. 12. Aeginet. IV. 20.*

Et victus quidem talis necessarius est.

Super ulcus vero inspergenda est arida aloë contrita, & si parum proficiet, chalcitis. At, si quis nervus, exesa carne, nudatus est, contegendus ante linteolo est, ne sub eo medicamento aduratur. Si validioribus etiam remediis opus est, ad eas compositiones veniendum est, quae vehementius adurant. Quicquid autem inspergitur, a verso specillo infundi debet. Superdanda cum melle sunt vel linamenta, vel oleae folia ex vino decocta, vel marrubium: eaque linteolo contegenda in aqua frigida madefacto, dein bene expresso. Circaque, quae tumor ex inflammatione est, imponenda, quae reprimant, cataplasmata. Si sub his nihil proficitur, ferro locus aduri debet; diligenter nervis, qui apparent, ante contactis. Adustum vel medicamentis vel ferro corpus, primum purgandum, deinde implendum esse, apparere cuilibet ex prioribus potest.

4. De Sacro igne. ¹

Sacer quoque ignis malis ulceribus annumerari debet. Ejus duae species sunt. Alterum est subrubicundum, aut mistum rubore atque pallore; exasperatumque per pustulas continuas, quarum nulla altera major est, sed plurimae perexiguae. In his semper fere pus, & saepe rubor cum calore est: serpitque id nonnunquam sanescente eo, quod primum vitiatum est: nonnunquam etiam exulcerato, ubi, ruptis pustulis, ulcus continuatur, humorque exit, qui esse inter

1. 2. M. F. P. om. est. 1. 3. M. F. P. oenanthe est. 1. 4. M. F. P. Ac. 1. 7. M. P. etiam num remediis. 1. 18. M. F. P. nervis, si qui. 1. 23. M. F. P. De sacro igne & curatione.

¹ Aeginet. IV. 12. Seren. Sammon. XLI. Aëtius Tab. IV. Ser. 59.

ter faniem & pus videri potest. Fit maxime in pectore, aut lateribus, aut eminentibus partibus, praecipueque in plantis. Alterum autem est in summae cutis exulceratione, sed sine altitudine, latum, sublividum, inaequaliter tamen; mediumque sanescit, extremis procedentibus: ac saepe id, quod jam sanum videbatur, iterum exulceratur. At circa, proxima cutis, quae vitium receptura est, tumidior & durior est, coloremque habet ex rubro subnigrum. Atque hoc quoque malo fere corpora seniores tentantur, aut quae mali habitus sunt; sed in cruribus maxime.

15 Omnis autem sacer ignis, ut minimum periculum habet ex his, quae serpunt; sic prope difficillime tollitur. Medicamentum ejus fortissimum est, uno die febris, quae humorem noxium absumat. Pus, quo crassius & albidius est, eo periculi minus est. Prodest etiam infra ulcera locum caedi, quo plus puris exeat; & id, quo ibi corruptum corpus est, extrahatur. Sed tamen, si febricula accessit, abstinentia, lectulo, alvi ductione opus est. In omni vero sacro igne, neque lenibus & glutinosis cibus, neque falsis & acerbis utendum est; sed his, quae inter utrumque sunt: qualis est panis sine fermento, piscis, hoedus, aves, exceptoque apro, omnis fere venatio. Si non est febricula, & gestatio utilis est, & ambulatio, & vinum austerum, & balneum. Atque in hoc quoque genere potio magis liberalis esse, quam cibus, debet.

289, 33.

Ipsa

l. 8. M. F. P. videbitur. l. 12. M. F. modo. l. 18. edit. Aldi, Stephani aliaeque fortuitum. l. 19. M. F. P. cuius. l. 21. M. F. P. os ulcerum laedi. l. 23. M. F. extrabat.

Ipsa autem ulcera, si mediocriter ser-
 punt, aqua calida: si vehementius, vino
 calido fovenda sunt. Deinde acu pustulae,
 quaecumque sunt, aperiendae. Tum impo-
 nenda ea, quae putrem carnem excedant. 5
 Ubi inflammatio sublata, ulcusque purga-
 tum est, imponi lene medicamentum de-
 bet. In altero autem genere, possunt pro-
 ficere mala cotonea in vino cocta, atque
 173, 262. contrita: potest emplastrum vel Herae, vel 10
 πτεροφάρμακον; cui quinta pars thuris ad-
 jecta sit; potest nigra hederā ex vino au-
 stero cocta, ac si celeriter malum serpit,
 non aliud magis proficit. Purgato ulcere,
 quod in summa cute esse proposui, fatis ad 15
 sanitatem eadem lenia medicamenta pro-
 ficiunt.

5. De Chironio ulcere. 1

† Chironium autem ulcus appellatur,
 quod & magnum est, & habet 2 oras duras, 20
 callosas, tumentes. Exit sanies non multa,
 sed tenuis: odor malus. neque in ulcere,
 neque in ejus tumore ulla est inflammatio.
 dolor modicus est. Nihil serpit, ideoque
 nullum periculum adfert; sed non facile 25
 sanescit. Interdum tenuis cicatrix induci-
 tur, deinde iterum rumpitur, ulcusque
 renovatur. Fit maxime in pedibus & cru-
 ribus.

Super id imponi debet, quod & lene ali- 30
 quid, & vehemens, & reprimens habeat.
 Quale ejus rei causa fit ex his: squamae
 acris, plumbi cloti combusti, singulorum
 p. vi. *. cadmiac, cerae, singulorum p. viii.
 *. rosae

*I. 5. M. exedunt. I. 7. M. leve. I. 10. M. F. P.
 Herae. I. 16. M. F. P. proficient. I. 18. M. F. P. ul-
 cere & ejus curatione. I. 20. M. F. P. duas. I. 23. M.
 F. P. est nulla. I. 34. M. F. P. 17.*

1 Aegin. IV. 46. 2 Pollux IV. c. 25.

*. rosae quantum satis est ad ceram simul cum eis molliendam.

6. De Ulceribus, quae ex frigore in pedibus & manibus oriuntur.

5 Fiunt etiam † ex frigore hiberno † ulcera, maxime in pueris, & praecipue pedibus, digitisque eorum, nonnunquam etiam in manibus. Rubor cum inflammatione mediocri est. Interdum pustulae oriuntur, de-
to inde exulceratio. Dolor autem modicus: prurigo major est. Nonnunquam humor exit, sed non multus; qui referre vel pus, vel saniem videtur.

In primis multa calida aqua fovendum
15 est, in qua rapa decocta, aut si ea non sunt, aliquae verbenae ex reprimentibus. Si nondum adaperum ulcus est, aes, quam maxime calidum quis pati potest, admovendum est. Si jam exulceratio est, imponi debet alu-
20 men, aequa portione cum thure contritum, tum vino adjecto; aut malicorium in aqua coctum, deinde contritum. Si summa de-tracta pellicula est, hic quoque melius lenia medicamenta proficiunt.

25 7. De Struma. 2

Struma quoque est tumor, in quo subter
concreta quaedam ex pure & sanguine quasi
glandulae oriuntur. Quae vel praecipue fa-
tigare medicos solent, quoniam & febres
30 movent, nec unquam facile maturescunt;
& sive ferro, sive medicamentis curantur, plerumque iterum juxta cicatrices ipsas resurgunt; multoque post medicamenta saepius quibus id quoque accedit, quod
longo

1. 4. M. F. P. oriuntur & eorum curationibus. l. 17. M. P. om. est. l. 21. M. F. P. cum. l. 25. M. F. P. De struma, & ejus curatione. l. 33. M. F. P. medicamento est opus saepius.

1 Aeginet. III. 79. 2 Aëtius Tetrab. IV. Serim. III. c. 5. Actuar. Meth. Med. II. 12. Aegin. IV. 33. Oribas. Synopf. VII. 29.

longo spatio detinent. Nascuntur maxime in cervice; sed etiam in alis, & inguinibus, & in lateribus. In mammis quoque feminarum se reperisse, chirurgus Megeſ auctor est.

Propter haec & album veratrum recte datur, atque etiam saepius, donec ea digerantur. Et medicamenta imponuntur, quae humorem vel educant, vel dissipent; quorum supra mentio facta est. Adurentibus quoque quidam utuntur, quae exedunt, crustaque eum locum adstringunt: tum vero ut ulcus curant. Quaecunque autem ratio curandi est, corpus, puro ulcere, exercendum atque alendum est, donec ad cicatricem perveniat. Quae cum medici doceant, ab iis requirenda. Quorundam rusticorum experimento cognitum, quem struma male habet, eum, si anguem edit, liberari.

383, 11.

8. De Furunculo. 1

Furunculus vero, est tuberculum acutum cum inflammatione, & dolore; maximeque ubi jam in pus vergit. Qui ubi adaperatus est, & exiit pus, subter apparet pars carnis in pus versa, pars corrupta subalbida, subrubra; quem ventriculum quidam furunculi nominant. In eo nullum periculum est, etiam si nulla curatio adhibeatur: matureſcit enim per se, atque erumpit. Sed dolor efficit, ut potior medicina sit, quae maturius liberet.

Proprium ejus medicamentum galbanum est. sed alia quoque supra comprehensa sunt. Si caetera defunt, imponi debet, pri-

l. 4. M. F. P. chirurgicus. l. 12. M. F. P. tunc. l. 17. M. F. P. om. ab iis requirenda. l. 21. M. F. P. addunt & ejus curatione. l. 23. M. F. P. Aldi & aliae instat'one. l. 24. F. M. vertit. P. vertitur. l. 25. M. F. P. exit. l. cad. M. F. P. deest pus. l. cad. M. F. P. super. l. 34. M. F. P. debent.

1 Aeginet. IV. 23. Seren. Sammon. XXXVIII.

primum, non pingue emplastrum, ut id
 5 primat: deinde, si non repressit, quod-
 libet puri movendo accommodatum. si ne
 id quidem est, vel resina, vel fermentum.

Expresso pure, nulla ultra curatio necessaria
 est.

9. De Phymate.

326,

20.

Phyma vero nominatur tuberculum fu-
 10 runculo simile, sed rotundius & planius,
 saepe etiam majus. Nam furunculus ovi di-
 midii magnitudinem raro explet, nun-
 quam excedit. Phyma etiam latius patere
 consuevit: sed inflammatio dolorque sub eo
 15 minores sunt. Ubi divulsum est, pus eodem
 modo apparet: ventriculus qui in furun-
 culo, non invenitur: verum omnis corrup-
 ta caro in pus vertitur. Id autem in pueris
 & saepius nascitur, & facilius tollitur: in
 20 juvenibus rarius oritur, & difficiliter cura-
 tur. Ubi aetas induravit, ne nascitur quidem.
 Quibus vero medicamentis discuteretur, su-
 pra propositum est.

10. De Phygetblo.

258, 19.

Φύγετλον autem est tumor, non altus, sed
 25 latus, in quo quiddam pustulae simile est.
 Dolor distentioque vehemens est, & major
 quam pro magnitudine tumoris: interdum
 etiam febricula. Idque tarde maturescit,
 neque magnopere in pus convertitur. Fit
 30 maxime aut in cervice, aut in alis, aut in
 inguinibus. Panum, ad similitudinem fi-
 gurae, nostri vocant. Atque idipsum quo
 medicamento tolleretur, supra demonstra- 255.
 vi.

11. De

l. 7. M. F. P. addunt & ejus curatione. l. 14. M. F.
 P. evulsim. l. 15. M. F. P. quod. l. 23. M. F. De
 Phygetro & ejus curatione. P. Phygetblo &c. l. 24. F.
 M. phlygetron. l. ead. F. M. om. sed. l. 30. M. F. P.
 vertice. l. 31. M. F. P. panem.

§ SECT. SAMM. XL. Aeginet. IV. 22.

X 3

II. De Abscessibus. ¹

Sed cum omnes hi nihil nisi minuti ab-
 cessus sint, generale nomen trahit latius
 vitium, totum ad suppurationem spectans.
 Idque fere fit aut post febres, aut post do- 5
 lores partis alicujus, maximeque eos, qui
 ventrem infestarunt. Saepiusque oculis ex-
 positum est, siquidem latius aliquando in-
 tumescit ad similitudinem ejus, quod *Phima*
 vocari proposui, rubetque cum calore, & 10
 paulo post etiam cum duritia, magisque
 nocenter adolescit, & fitim vigiliamque ex-
 primit. Interdum tamen nihil horum in
 cute deprehendi potest; maximeque, ubi
 altius pus movetur: sed cum fiti vigiliae 15
 sentiuntur intus aliquae punctiones. Et,
 quod de subito durius non est, melius est:
 & quod, quamvis rubet, coloris tamen in
 album mutati est. quae signa jam pure orien-
 te nascuntur: tumor enim ruborque multo 20
 ante incipiunt.

Sed, si locus nobilis est, avertendus ma-
 teriae aditus est per cataplasmata, quae si-
 mul & reprimunt, & refrigerant: qualia &
 alias & paulo ante in erysipelate proposui. 25
 Si jam durior est, ad ea veniendum est,
 quae digerant, & resolvant: qualis est ficus
 arida contusa: aut fex mista cum cerato,
 quod ex adipe suilla coactum sit; aut cu-
 cumeris silvestris radix, cui ex farina duae 30
 partes adjectae sint, ante ex mulso decoctae.
 Licet etiam miscere aequis portionibus am-
 moniacum, galbanum, propolim, viscum,
 pondusque adjicere myrrhae dimidio mi-
 nus,

*l. 1. M. F. P. om. De abscessibus. l. 4. M. F. P. deest to-
 sum. l. 8. M. F. P. aliquid. l. 12. M. F. P. innocenter. l.
 ead. M. F. P. indolescit. l. 18. M. F. P. om. quod. l.
 ead. M. F. P. quamvis non rubet. l. ead. M. F. P. ali-
 ter. l. 20. M. F. P. om. enim. l. 22. M. F. P. mollis.
 l. ead. M. F. P. avertendus is materiae. l. 25. M. F. P.
 erysipela. l. 30. M. F. P. om. silvestris.*

¹ Aeginet. IV. 18. Aëtius Tetrab. IV. Serm. II.
 32. Oribas. Synopf. VII. 28.

nus, quam in prioribus singulis erit. Atque emplastra quoque & malagmata idem efficiunt, quae supra explicui.

Quod per haec discussum non est, necesse est, maturescat. Idque quo celerius fiat, imponenda est farina ordeacea, ex aqua cocta, cui & olerum aliquid recte miscetur. Eadem aut haec in minoribus quoque abscessibus, quorum nomina proprietatesque supra edidi, recte fiunt. Eademque omnium curatio: tantummodo distat. Crudum est autem, in quo major quasi venarum motus est, & gravitas, & ardor, & distentio, & dolor, & rubor, & durities; & si major abscessus est, horror, atque etiam febricula permanet: penitiusque condita suppuratione pro his, quae alioqui cutis ostendit, punctiones sunt. Ubi ista se remiserunt, jamque is locus prurit, & aut sublividus, aut subalbidus est, matura suppuratione est. Ex qua, ubi vel per se, vel per medicamenta, vel etiam ferro aperta est, pus debet emitti. Tum, si qua in alis, vel inguinibus sunt, sine linamento nutrienda sunt. In caeteris quoque partibus, si imago plaga exigua est, si mediocris suppuratione fuit, si non alte penetravit, si febris non est, si valet corpus, aeque linamenta supervacua sunt. In reliquis, parce tamen, nec, nisi magna plaga est, imponi debent. Comode vero mel super linamenta, vel sine his imponitur lenticula ex melle, aut mallicorium ex vino coctum, quae & per se & mista idonea sunt.

X 4

Si

l. 7. M. F. P. om. Cui & olerum aliquid. l. 8. M. P. F. autem haec. l. 10. M. F. P. reddidi. l. 12. M. F. P. magis. l. 15. M. F. P. aut. l. 16. M. F. P. penitus. l. 17. M. F. P. suppuratione. l. cad. F. M. P. si pro. l. cad. M. F. P. alibi. l. 19. M. F. P. cutis. l. 20. P. sublivida. l. cad. P. subalbida. l. 21. F. M. P. eaque. l. cad. M. F. P. om. vel per se. Caesarius in margine & aqua. l. 22. F. M. per ipsa medicamenta. l. 25. M. F. P. una. l. 30. M. F. P. decet magna. l. cad. F. M. deberet. l. 31. F. M. vel.

Si qua circa duriora sunt, ad ea mollienda, vel malva contrita, vel foeni Graeci linive semen ex passo coctum superdandum est. Quicquid deinde impositum est, non adstringi, sed modice deligari debet. Illo neminem decipi decet, ut in hoc genere cerato utatur. Caetera, quae pertinent ad purgandum ulcus, ad implendum, ad cicatricem inducendam, conveniuntque vulneribus, exposita sunt.

12. *De Fistulis.* 1

412, 413. Nonnunquam autem ex ejusmodi abscessibus, & ex aliis ulcerum generibus, fistulae oriuntur. Id nomen est ulceri alto, angusto, calloso. Fit in omni fere parte corporis: habetque quaedam in singulis locis propria. Prius de communibus dicam. Genera igitur fistularum plura sunt, siquidem aliae breves sunt, aliae altius penetrant: aliae recta intus feruntur, aliae multoque plures transversae: aliae simplices sunt, aliae duplices triplicesve; quae ab uno ore orfae intus tres fiunt, aut etiam in plures sinus dividuntur: aliae rectae, aliae flexae, & tortuosae sunt: aliae intra carnem desinunt, aliae ad ossa aut cartilaginem penetrant; aut, ubi neutrum horum subest, ad interiora perveniunt: aliae deinde facile, aliae cum difficultate curantur, atque etiam quaedam insanabiles reperiuntur.

Expedita curatio est in fistula simplici, recenti, intra 2 carnem. Adjuvatque ipsam corpus, si juvenile, si firmum est. Inimica contraria his sunt: itemque, si fistula os, vel

1. 9. M. F. P. *quae in.* l. 11. M. F. P. *addunt & earum generibus & curationibus.* l. 20. M. F. P. *recte.* l. 21. F. M. *transverse.* l. 22. M. F. P. *om. quae intus.* l. 32. M. F. P. *ipsum.*

1 Aëtius Terrab. IV. Serm. II. 55. 2 Hippocr. Coac. Praen. III. 394.

vel cartilaginem, vel nervum, vel musculos laesit; si articulum occupavit; si vel ad vesicam, vel ad pulmonem, vel ad vulvam, vel ad grandes venas arteriasve, vel ad maxillas, guttur, stomachum, thoracem penetravit. Ad intestina quoque eam tendere, semper periculosum, saepe pestiferum est. Quibus multum mali accedit, si corpus vel aegrum, vel senile, vel mali habitus est.

Ante omnia autem demitti specillum in fistulam convenit; ut, quo tendat, & quam alte perveniat, scire possimus. Simul etiam, prorsus humida, an ficcior sit, quod extracto specillo patet. Id quoque dici potest, in osse vitium sit, necne: & si jam eo fistula penetravit, quatenus nocuerit. Nam, si molle est, quod ultimo specillo contingitur, intra carnem adhuc vitium est: si magis id renititur, ad os ventum est. Ibi deinde si dilabitur specillum, nondum caries est: si non dilabitur sede, qua innititur, caries quidem, verum adhuc levis est: si inaequale quoque & asperum subest, vehementius os exesum est. At cartilago ubi subest, ipsa sedes docet: perventumque esse ad eam, ex renifu patet.

Ex his quidem colliguntur fistularum sedes, spatia, noxae. Simples vero haec sunt, an in plures partes diducantur, cognosci potest ex modo puris. Cujus si plus fertur, quam quod simplici spacio convenit, plures sinus esse manifestum est. Cumque fere juxta sint caro, & nervus, & aliqua

l. 5. M. F. P. inania ut. l. 14. M. F. P. protinus. l. 15. M. P. F. Si vero os in vicino est, id quod disci potest sic: jam nec ne &c. l. 21. M. P. F. labitur. l. 22. M. F. P. labitur. l. ead. M. F. P. sed aequali. l. 25. M. F. P. haesit. l. 27. M. F. P. renixu. l. 28. M. F. P. sed ex.

qua nervosa, quales fere tunicae membranaeque sunt, genus quoque puris docebit, num plures sinus intus diversa corporis genera perferant. Siquidem ex carne pus laeve, album copiosius fertur: at ex nervoso loco, coloris quidem ejusdem, sed tenuius & minus: ex nervo, pingue & oleo non dissimile. Denique etiam corporis inclinatio docet, num in plures partes fistulae penetrarint, quia saepe, cum quis aliter decubuit, aliterque membrum collocavit, pus ferri, quod jam desierat, iterum incipit; testaturque, non solum alium sinum esse, ex quo descendat, sed etiam in aliam corporis partem eum tendere.

Si in carne & recens & simplex est; ac neque sinuosa neque cava sede; neque in articulo, sed in eo membro, quod per se immobile, non nisi cum toto corpore movetur, satis proficiet emplastrum, quod reventibus vulneribus imponitur, dum habeat vel salem vel alumen, vel squamam aeris, vel aeruginem, vel ex metallicis aliquid. Exque eo collyrium fieri debet altera parte tenuius, altera paulo plenius. Idque ea parte, qua tenuius est, antecedente demitti oportet in fistulam, donec purus sanguis se ostendat. quae in omnibus fistularum collyriis perpetua sunt. Idem deinde emplastrum in linteolo superimponendum; superaque injicienda spongia est, in acetum ante demissa: solvique quinto die satis est. Genus victus adhibendum est, quo carnem ali docui.

At,

l. 8. F. M. P. inquinatio. l. 12. M. F. P. deest iterum. l. 16. M. F. P. sed si. l. cad. M. F. P. est. l. 17. M. F. P. rugosa. l. 26. M. F. P. est, altera antecedente. l. 31. M. P. om. est, l. cad. M. F. cum. l. 33. M. F. P. genusque victus.

At, si longius a praecordiis fistula est, ex intervallo jejunum radículas esse, deinde vomere, necessarium est.

Quum vetustate callosa fit fistula (callus 300, 9.
 5 autem neminem fallit, quia durus est, & aut albus, aut pallidus) tum validioribus medicamentis opus est. Quale est, quod habet papaveris lachrymae p. i. *. gummi p. III. *. cadmiae p. IIII. *. atramenti futorii p. VIII. *. ex quibus aqua coactis collyrium fit. Aut in quo sunt gallae p. i. *. aeruginis, sandarachae, aluminis Aegyptii singulorum p. i. *. atramenti futorii combusti p. II. *. Aut quod constat ex chalcitide, & e saxo calce; quibus adjicitur auripigmenti dimidio minus, quam in singulis prioribus est; eaque melle cocto excipiuntur. Expediissimum autem est ex praecepto Megetis, aeruginis raseae p. II. *. conterere, deinde ammoniaci thymiamatis p. II. *. aceto liquare, eoque infuso aeruginem cogere. Idque ex primis medicamentis est. Sed, ut haec maximi effectus sunt, si cui ista non adsunt, facile tamen est callum quibuslibet adurentibus medicamentis erodere: satiusque est vel papyrum intortum, vel aliquid ex penicillo in modum collyrii adstrictum eo illinere. Scilla quoque cocta & mixta cum calce, callum exest.
 25 Si quando vero longior & transversa fistula est, demisso specillo, contra principium hujus incidi commodissimum est, & collyrium, quod volueris demitti.

At si duplicem esse fistulam vel multiplicem

*l. 1. M. Ac. l. ead. M. F. P. om. ex. l. 2. M. F. P. edisso. l. 4. M. F. P. om. quum. l. 6. M. F. P. sed tum. l. 8. M. F. om. *. l. 9. M. F. om. *. l. ead. M. F. om. *. l. 11. M. F. P. x. l. 15. M. F. P. om. e. l. ead. M. F. P. calcis. l. ead. M. F. P. om. adjicitur. l. 17. M. F. P. est; adjicitur, eaque. l. 21. F. M. ex aerugine colligere. P. ex aceto liquare, eoque infuso aeruginem cogere. l. 23. M. P. sic. l. 25. Vir doctus tunc & mox perdere loco prode. l. ead. M. F. P. prode. l. 26. M. F. P. aut quibus haec maxime in effectu sunt erodere satiusque. l. ead. P. intortam. l. 33. M. F. P. utrumque. Ita quoque edit. Aldi & Stephani. Alii legunt utrimque. l. 34. M. F. P. aut.*
 1 Oribas. Synops. VII. 30.

cem existimamus, sic tamen ut brevis, intraque carnem sit, collyrio uti non debemus; quod unam partem curet, reliquas omittat: sed eadem medicamenta arida in calamum scriptorium conjicienda sunt, isque ori fistulae aptandus, inspirandumque, ut ea medicamenta intus compellantur. Aut eadem ex vino liquanda sunt; vel, si fordidiore fistula est, ex mulso; si callosior, ex aceto; atque intus infundendum, quicquid inditum est. Superponenda sunt, quae refrigerent & reprimant. nam fere, quae circa fistulam sunt, habent aliquid inflammationis. Neque alienum est, ubi quis resolverit, antequam rursus alia medicamenta injiciat, per oricularium clysterem fistulam eluere; si plus puris fertur, vino; si callus durior est, aceto; si jam purgatur, mulso, vel aqua, in qua ervum coctum sit, sic ut huic quoque mellis paululum adjiciatur.

Fere vero fit, ut ea tunica, quae inter foramen & integram carnem est, victa tot medicamentis exeat, infraque ulcus purum sit. Quod ubi contingit, imponenda glutinantis sunt; praecipueque spongia melle cocto illita. Neque ignoro, multis placuisse linamentum in modum collyrii compositum & tinctum melle, implendi causa demitti. sed celerius sic glutinantur, quam impletur. Neque verendum est, ne purum corpus puro corpori junctum non coëat, adjectis quoque medicamentis ad id efficacibus; cum saepe exulceratio digitorum, nisi magna cura prospeximus, sanescendo in unum eos jungat.

13. De

1. 8. M. F. P. om. sunt. 1. 10. M. F. P. aceto sunt. 1. 16. M. F. P. conjiciat. 1. 20. M. F. P. paulum. 1. 21. F. M. ferrumen. 1. 22. F. M. P. om. tot. 1. 23. M. F. P. medicamentis tota ex eat. 1. 27. M. F. P. om. & 1. 28. M. F. P. iguorant implendi causa. 1. 29. M. F. P. id.

13. De Ulceris genere, quod *κνελιον* nominatur.

Est etiam ulceris genus, quod a favi similitudine *κνελιον* Graecis nominatur. Idque duas species habet. Alterum est subalbidum, & furunculo simile: sed majus, & cum magno dolore. Quod, ubi maturefcit, habet foramina; per quae fertur humor glutinosus, & purulentus: nec tamen ad justam maturitatem pervenit. Si divisum est, multo plus intus corrupti, quam in furunculo, apparet, altiusque descendit. Raro fit nisi in capillis.

Alterum est minus, & super caput emittens, durum, latum, subviride, subpallidum, magis exulceratum: siquidem ad singulorum pilorum radices foramina sunt, per quae fertur humor glutinosus, subpallidus, crassitudinem mellis, aut visci referens, interdum olei: & si inciditur, viridis intra caro apparet. Dolor autem, & inflammatio ingens est, adeo ut acutam quoque febrem movere consuerint.

Super id, quod minus crebris foraminibus exasperatum est, recte imponitur & ficus arida, & lini semen in mulso coctum, & emplastra ac malaginata materiam educentia, aut quae proprie huc pertinentia supra posui.

Super alterum, & eadem medicamenta, & farina ex mulso cocta, sic ut ei dimidium resinae terebinthinae misceatur; & ficus in mulso decocta, cui paulum hyssopi contriti sit adjectum; & uvae taminiae pars quarta fico adjecta. Quod si parum in utrolibet genere

l. 1. M. F. P. Melicera. l. 3. M. F. P. melicera a. l. 4. M. F. P. om. est. l. 5. M. F. P. om. & l. 6. M. F. P. dolor & majore. l. 12. M. F. P. scapulis. l. 13. M. F. P. om. & l. ca l. M. F. P. corpus. l. 19. M. F. P. & l. 25. Alii quod in vino. l. 29. M. F. P. om. eadem. l. 33. F. M. taminiae.

1 Actuar. M. M. II. 12. & IV. 16. Aeginet. III. 3. Trallian. I. 9.

genere medicamenta proficiunt, totum
ulcus usque ad sanam carnem excidi oportet.
Ulcere ablato, super plagam medicamenta
danda sunt; primum, quae pus ci-
tent; deinde, quae purgent, tum, quae im-
pleant.

14. *De Acrochordone, & Thymio,
& Myrmeciis, & Clavo.*

Sunt vero quaedam verrucis ¹ similia;
quorum diversa nomina, ut vitia sunt. ¹⁰
Ἀκροχόρδονα Graeci vocant, ubi sub cu-
te coit aliquid durius, & interdum paulo
asperius, coloris ejusdem; infra ad cutem
tenue, supra latius. Idque modicum est,
quia raro fabae magnitudinem excedit. ¹⁵
Vix unum tantum eodem tempore nascitur; sed
fere plura, maximeque pueris: eaque non-
nunquam subito desinunt, nonnunquam
mediocrem inflammationem excitant. sunt,
quae etiam in pus convertuntur. ²⁰

Ἀκροτύλιος ² nominatur, quod super cor-
pus quasi verrucula eminet, ad cutem la-
tius, supra tenue, subdurum, & in summo
perasperum. Id, qua summum, colorem flor-
is thymi repraesentat; unde ei nomen est; ²⁵
ibique facile finditur, & cruentatur; non-
nunquam aliquantum sanguinis fundit: fe-
reque circa magnitudinem fabae Aegyptiae
est, raro majus, interdum perexiguum.
Modo autem unum, modo plura nascun-
tur, vel in palmis, vel in inferioribus pe- ³⁰
dum partibus: pessima tamen in obfoecis
sunt; maximeque ibi sanguinem fundunt.
Μυρμηκία ³ autem vocantur humiliora
thymio

*l. 3. M. F. P. & ulcere. l. 8. M. Myrmetio. l. ead. M.
F. P. clavo curationibusque eorum. l. 14. M. F. P. om. ad
cutem supra. l. 17. M. F. P. maximeque in pueris. l. 21. M.
F. P. Ἀθβνιον. l. 24. M. P. F. que. l. 28. M. F. P. circa.
l. 30. M. F. P. unum, modo autem. l. 31. M. F. P. vel in
talis vel palmis. l. ead. M. r. P. om. in.*

¹ Aeginet. IV. 15. VI. 87. ² Aërius Terrab. IV. Serm. I. 3. Oribas. Synopf. VII. 39. ³ Actuar. M. M. II. 11. Oribas. Synopf. VII. 43.

thymio durioraque. quae radices altius
 † exigunt, majoremque dolorem movent,
 infra lata, supra autem tenuia, minus sangui-
 nis mittunt: magnitudine vix unquam lu-
 5 pini modum excedunt. Nascuntur ea quo-
 que aut in palmis aut in inferioribus par-
 tibus pedum.

Clavus autem nonnunquam quidem
 etiam alibi, sed in pedibus tamen maxime
 10 nascitur, praecipue autem ex contuso,
 quamvis interdum aliter: doloremque,
 etiamsi non alias, tamen ingredienti mo-
 vet.

Ex his Acrochordon & acrothymium
 15 saepe etiam per se finiuntur, &, quo minora
 sunt, eo magis. Myrmecia & clavi sine cu-
 ratione vix unquam desinunt. Acrochor-
 don, si excisa est, nullam radiculam relin-
 quit, ideoque ne renascitur quidem. Acro-
 20 thymio clavoque excisis, subrotunda radi-
 cula nascitur, quae penitus descendit ad
 carnem: eaque relicta, idem rursus exit.
 Myrmecia latissimis radicibus inhaerent:
 ideoque ne excidi quidem sine magna exul-
 25 ceratione possunt. Clavum subinde rade-
 re, commodissimum est. nam sine ulla vi
 sic mollescit. at, si sanguinis quoque aliquid
 emissum est, saepe emoritur. Tollitur etiam,
 si quis eum circumpurgat, deinde imponit
 30 resinam, cui miscuit pulveris paululum,
 quem ex lapide molari contrito fecit. Caetera
 vero genera medicamentis adurenda sunt.
 Aliisque id, quod ex fece vini: myrmeciiis
 id, quod ex alumine & sandaracha fit, aptis-
 simum

*L. 11. M. F. P. tamen. l. 14. M. F. P. sive thymium. l. 19.
 M. F. P. thymio. l. 20. M. F. P. subrotunda. l. 22.
 M. F. P. exigit. l. 25. M. F. P. subinde deradere. l. 27.
 M. F. P. sic enollescit. l. cad. M. F. P. ac. l. 30. M. F.
 P. paulum.*

1 Aeginet. III. 80. VI. 87.

simum est. Sed ea, quae circa sunt, foliis contegi debent, ne ipsa quoque exulcerentur: deinde postea lenticula imponi. Tollit acrothymium etiam ficus in aqua decocta.

15. *De Pustularum generibus.*

1 At pustulae maxime vernis temporibus oriuntur. Earum plura genera sunt. Nam modo circa totum corpus partemve aspre-
do quaedam fit, similis his pustulis, quae 10
ex urtica, vel ex sudore nascuntur: 2 ἰξασθη-
ματα Graeci vocant. eaeque modo rubent, modo colorem cutis non excedunt. Nonnunquam plures, similes varis oriuntur, nonnunquam majores. Pustulae, lividae, 15
sunt, aut pallidae, aut nigrae, aut aliter naturali colore mutato: subestque illis humor. Ubi hae ruptae sunt, infra quasi exulcerata caro apparet. φλύκταιναι 3 ἐλαΐδες Graece nominantur. Fiunt vel ex frigore, 20
vel ex igne, vel ex medicamentis.

† φλυζάκιον autem paulo durior pustula est, subalbida, acuta. ex qua ipsa quod exprimitur, humidum est. Ex pustulis vero nonnunquam etiam ulcuscula fiunt, aut 25
aridiora, aut humidiora: & modo tantum cum prurigine, modo etiam cum inflammatione ac dolore, exitque aut pus, aut fañes, aut utrumque. Maximeque id evenit in aetate puerili: raro, in medio corpore: 30
saepe, in eminentibus partibus.

Pessima pustula est, quae 4 ἰπινυκτῆς vocatur. Ea colore vel sublivida, vel subnigra, vel alba esse consuevit. Circa hanc autem
vehe-

L. 1. M. F. P. om. est. l. 3. M. F. P. imponi solet. l. 4. M. F. P. thymium. l. cad. M. F. P. cocta. l. 6. M. F. P. De pustularum generibus & earum curationibus. l. 10. F. iis. l. 12. M. F. P. eaeque. l. 16. M. F. P. om. sunt. l. 17. M. F. P. bis. l. 19. M. F. P. deest φλύκταιναι. l. 20. M. F. P. nominatur. l. 22. M. F. P. φυζάκιον. l. 25. M. P. sunt. l. 28. M. F. P. aut.

1 Aph. III. 20. 2 Act. M. M. II. 11. Trall. I. 5. 3 Act. M. M. VI. 8. 4 Act. M. M. II. 11. Orib. Syn. VII. 37. 42.

vehemens inflammatio est; & cum aperta est, reperitur intus exulceratio mucosa, colore humori suo similis. Dolor ex ea supra magnitudinem ejus est: neque enim ea faba
 5 major est. Atque haec quoque oritur in eminentibus partibus, & fere noctu. unde nomen quoque a Graecis ei *ἐπιουκνίς* est impositum.

In omni vero pustularum curatione primum est, multum ambulare, atque exerceri: si quid ista prohibet, gestari. Secundum
 10 est, cibum minuere: abstinere ab omnibus acribus & extenuantibus. eademque nutrices facere oportet, si lactens puer ita affectus est. Praeter haec, is, qui tam robustus est, si pustulae minutae sunt, desudare
 15 in balneo debet; simulque super eas nitrum inspergere; oleoque vinum miscere, & sic ungi; tum descendere in solium. Si nihil sic proficitur, aut si majus pustularum genus occupavit, imponenda lenticula est; detractaque summa pellicula, ad medica-
 20 menta lenia transeundum. *Ἐπιουκνίς* post lenticulam, recte herba quoque sanguinali, vel viridi coriandro curatur.

25 Ulcera vero ex pustulis facta tollit spuma argenti cum semine foeni Graeci mixta sic, ut his invicem rosa atque intubi succus adjiciatur, donec mellis crassitudo ei fiat. Proprie ad eas pustulas, quae infantes
 30 male habent, lapidis, quem *πρωϊτλο* Graeci vocant, p. VIII. *. cum quinquaginta amaribus nucibus miscetur, adjiciunturque olei cyathi tres. Sed prius ungi ex cerussa pustulae debent, & tum hoc illini.

16. De

l. 1. M. F. P. cum adaperita. l. 3. M. P. calor est. l. 14. M. F. P. jam. l. 25. M. P. om. vero. l. 28. M. F. P. om. ei. l. 30. M. F. P. om. Graeci. l. 34. M. F. P. om. et.

1 Oribas. de Morb. Curat. III. 54.

Y

16. De Scabie. 1

Scabies vero est durities cutis rubicundior. ex qua pustulae oriuntur, quaedam humidiores, quaedam siccores. Exit ex quibusdam fanies; fitque ex his continuata exulceratio pruriens; serpitque in quibusdam cito. Atque in aliis quidem ex toto desinit, in aliis vero certo tempore anni revertitur. † Quo asperior est, quoque prurit magis, eo difficilius tollitur. Itaque 10
 340, 14. eam, quae talis est, *ἀρείαν* Graeci appellant, id est, feram.

In hac quoque victus ratio eadem, quae supra, necessaria est. Medicamentum autem ad incipientem hanc idoneum est; 15
 quod fit ex spodij, croci, aeruginis, singulorum p. i. *. piperis albi, omphacii, singulorum p. i. *. cadmiae p. viii. *. At, ubi jam exulceratio est, id, quod fit ex sulphuris p. i. *. ceræ p. iv. *. picis liquidæ hemina, olei sextariis duobus. quae simul usque ad crassitudinem mellis incoquantur. Est 20
 255, 16. etiam, quod ad Protarchum auctorem refertur. Habet hoc farinae lupinorum sextarium, nitri cyathos quatuor, picis liquidæ heminam, resinae humidæ selibram, acetii cyathos tres. Crocum quoque, lyrium, aerugo, myrrha, cinis, aequis portionibus recte miscentur, & ex passo coquantur. Idque omnem utique scabiem 30
 sanat. Ac, si nihil aliud est, amurca ad tertiam partem decocta, vel sulphur pici liquidæ mistum, † sicut de pecoribus proposui, hominibus quoque scabie laborantibus opitulatur.

17. De

1. 1. M. F. P. De Scabie & ejus curatione. 1. 2. M. F. P. duritior. 1. cad. F. rubicundus. 1. 5. M. F. P. continuata. 1. 18. M. F. P. aut. 1. 21. M. F. P. dum crassitudo mellis fiat. 1. 27. M. F. P. lycium. 1. 30. M. F. P. utique scabiem sanat. Pituitam ubique sustinet. 1. 31. M. F. P. At. 1. 32. M. F. P. pice. 1. 33. M. F. P. liquida. 1. cad. M. F. P. mixtura. 1. cad. M. F. P. in.

1 Oribas. de Morb. Curat. III. 58.

17. *De impetiginis speciebus.* *

Impetiginis vero species sunt quatuor. Minime mala est, quae similitudine scabiem repraesentat. nam & rubet, & durior est, & exulcerata, & rodit. Distat autem ab ea, quae magis exulcerata est, & varis similes pustulas habet, videnturque esse in ea quasi bullulae quaedam, ex quibus interposito tempore quasi squamulae solvuntur, 10 certioribusque haec temporibus revertitur.

Alterum genus est pejus & simile papulae fere, sed asperius rubicundiusque, figuras varias habens: squamulae ex summa cute decidunt, rosio major est, celerius & 15 latius procedit, certioribusque etiam, quam prior, temporibus & fit, & desinit. Rubra cognominatur.

Tertia etiamnum deterior est. nam & crassior est, & durior, & magis tumet; in summa cute finditur, & vehementius rodit. Ipsa quoque squamosa, sed nigra est: proceditque & latet, nec tardat: minus vero errat in temporibus, quibus aut oritur, aut desinit; neque ex toto tollitur. Nigrae cognomen est. 25

Quartum genus est, quod curationem omnino non recipit, distans colore. nam subalbidum est, & recenti cicatrici simile; squamulasque habet pallidas, quasdam subalbidas, quasdam lenticulae similes: quibus 30 demptis, profluit sanguis nonnunquam. Alioqui vero humor ejus albidus est, cutis dura atque fissa est, proceditque latius.

Haec vero omnia genera maxime oriuntur in pedibus, & manibus; atque un-

gues

l. 1. M. F. P. De impetiginis speciebus & curationibus. l. 5. M. F. P. exulcerata est. l. cad. M. F. P. roditur. l. 6. M. F. P. quia. l. 9. M. F. P. om. quasi. l. cad. M. F. P. squamulae resolvuntur. l. 10. M. F. P. hoc. l. 11. M. F. P. pejus est. l. cad. M. F. P. om. & l. 14. M. F. P. discidunt. l. 15. M. F. P. etiam nonnunquam. l. 16. P. priori. l. cad. M. F. P. rubrica. l. 21. M. F. P. om. est. l. cad. M. F. P. procedit. l. 22. M. F. P. late & tarde eminus serpit. l. 23. M. F. P. om. quibus. l. 31. M. P. alioquin.

1. Oribas. de Morb. Curat. III. 59. Synops. VII. 49.

gues quoque infestant. Medicamentum non aliud valentius est, quam quod ad scabiem quoque pertinere † sub auctore Protarcho retuli. Serapion autem, nitri p. II. *. sulphuris p. IV. *. excipiebat resina 5 copiosa, coque utebatur.

18. De papulis.

Papularum vero duo genera sunt. Alterum est, in quo per minimas pustulas cutis exasperatur, & rubet, leviterque roditur, medium habet pauxillo levius: tarde serpit. idque vitium maxime rotundum incipit, eademque ratione in orbem procedit. Alterum est, quam ἀγρία Graeci appellant. In qua similiter quidem, sed magis cutis exasperatur, exulceraturque, ac vehementius & roditur, & rubet, & interdum etiam pilos remittit. 15

Quae minus rotunda est, difficiliter sanescit: nisi sublata est, in impetiginem vertitur. Sed levis papula etiam, si jejuna saliva quotidie defricetur, sanescit. Major, commodissime murali herba tollitur, si super eadem trita est. Ut vero ad composita medicamenta veniamus, idem illud Protarcho tanto valentius in his est, quanto minus in his vitii est. Alterum ad idem, Miconis; nitri rubri, thuris, singulorum p. I. *. cantharidum purgatarum p. II. *. sulphuris ignem non experti tantundem, resinae terebinthinae liquidae p. XX. farinae lolii sext. III. git cyathi tres, picis crudae sext. unum. 30

19. De

1. 7. M. F. De papulis & earum curatione. l. 8. M. F. P. altera. l. 9. M. F. P. qua. l. 14. M. F. P. altera autem. l. cad. M. F. P. ἀγρία id est seram. l. 17. M. F. P. om. & l. 19. F. sanescit. l. 22. F. defricatur. l. cad. F. sanescit. l. 23. M. F. P. sub. l. 24. M. F. P. on detrita. l. 27. N. F. P. Miconis. l. 32. M. F. P. sem. l. cad. M. F. P. cyathos. l. 33. M. F. P. om. sext.

19. De Vitiliginis speciebus, id est, de Albo,
& Melane, & Leuce. ¹

Vitiligo quoque, quamvis per se nullum periculum adfert: tamen & foeda est, & ex malo corporis habitu fit. Ejus tres species sunt. *Albus* vocatur, ubi color albus est, fere subasper & non continuus, ut quaedam quasi guttae dispersae esse videantur. Interdum etiam latius, & cum quibusdam intermissionibus serpit. *Melas* colore ab hoc differt, quia niger est, & umbrae similis. caetera eadem sunt. *Albus* habet quiddam simile albo, sed magis albida est, & altius descendit; in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia haec serpunt: sed in aliis celerius, in aliis tardius. Albos & Melas in quibusdam variis temporibus oriuntur & desinunt. Leuce, quem occupavit, non facile dimittit.

20 Priora curationem non difficillimam recipiunt: ultimum vix unquam sanescit; ac, si quid ei vicio demptum est, tamen non ex toto sanus color redditur. Utrum autem aliquod horum sanabile sit, an non; experimento facile colligitur. Incidi enim cutis debet, aut acu pungi. si sanguis exit, quod fere fit in duobus prioribus, remedio locus est: si humor albidus, sanari non potest. Itaque ab hoc quidem abstinendum est.

30 Super id vero, quod curationem recipit, imponenda lenticula mixta cum sulphure & thure, sic, ut ea contrita ex aceto fit. Aliud ad idem, quod ad Irenaeum auctorem refertur. Alcyonium, nitrum, cuminum,

1. 2. F. Mela. 1. cad. F. Leuce & eorum curatione.
l. 4. M. F. P. om. & l. 17. M. F. P. temporibus & oriuntur. l. 24. M. F. P. non fit.

1 Actuar. M. M. II. 11. VI. 8. Oribas. de Morb. Cur. III. 58. Aëtius Tetrab. IV. Serm. I. 132.

num, fici folia arida paribus portionibus contunduntur, adjecto aceto. His in sole vitiligo perungitur: deinde non ita multo post, ne nimis erodatur, eluitur. Proprie quidem, Micone auctore, eos, quos Alphos 5 vocari dixi, hoc medicamento perungunt: sulphuris p. II. *. nitri p. IV. *. myrrhae aridae contritae acetabulum miscent, deinde in balneo super vitiliginem inspergunt farinam ex faba, tum haec inducunt. Hi 10 vero, quos Melanas vocari dixi, curantur, cum simul contrita sunt aleyonium, thus, hordeum, faba, eaque sine oleo in balneo ante sudorem insperguntur, ac tum genus id vitiliginis defricatur. 15

LIBER SEXTUS.

CAPUT I.

De Vitiis singularum corporis partium.

DIXI de his vitiis, quae per totum corpus orientia, medicamentorum auxilia desiderant. nunc ad ea veniam, quae non nisi in singulis partibus incidere confueverunt, orsus a capite. 20

I. *De Capillis fluentibus.* 1

In hoc igitur capillis fluentibus maxime 25 quidem saepe radendo succurritur. Adjicit etiam vim quandam ad continendum, ladanum cum oleo 2 mistum. Nunc de his capillis loquor, qui post morbum fere fluunt. Nam, quo minus caput quibusdam aetate 30 nu-

l. 5. M. F. P. Mirone. l. 10. F. ii. l. 13. M. F. P. om. eaque. l. 14. M. F. P. om. ac. l. 16. M. F. C. Celsi de Medicina Liber Sextus. l. 19. F. iis. l. 23. M. F. P. confueverunt. l. 27. M. F. P. enim.

1 Trall. I. 2. Aët. M. M. II. 5. IV. 9. Orib. de Loc. Affect. Cur. IV. 5. 2 Scil. myrteo. Th. Priscian. I. 2.